

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖRAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 25 AUGUSTI 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

PRINSESSAN MARIA MED SIN SON PRINS LENNART.
Efter i dagarne tagen fotografi af Ateljé Jæger, Stockholm.

Idun Jubileum-Artiklar

DEN KÄNDE HISTORISKE skriftställaren och föreläsaren Emil Svensén upptar här till behandling ett af de mest viktiga sociala problemen. I de tidiga sexuella förbindelser-

nas ingående ser han en orsak till att många människor, ja hela folk stanna på ett lågt utvecklingsstadium, och han utvecklar sin teori på ett sätt, som måste väcka läsarens intresse.

INFANTILISM — HVAD AR DET? Männe en ny till den långa raden af olikartade ismer, som vår tid har att dragas med? Vi skola se.

INFANTILISM.

Infantilism är ett uttryck, som brukas inom den biologiska vetenskapen. Det kommer af det latinska *infans* (barn) och betecknar kvardröjande på barnets ståndpunkt af den till mogen ålder hunne.

Till ett sådant hämmande af utvecklingen kunna mångfaldiga orsaker medverka, hvilka ännu icke äro på långt när utredda. En af de fruktansvärdaste på grund af de vidtgående sociala verkningar, som den för med sig, är ett för tidigt anknytande af intima förbindelser mellan man och kvinna och en förtidig utföfnings af de sexuella funktionerna.

Sedan årtusenden känner hvarje djuruppfödare de skadliga verkningarna däraf för hans boskapshjordar. Afkomman stannar i växten, eller, som det heter, stannar i knut, och äfven föräldrarna blifva försvagade och kraftlösa. Men det har sällan eller aldrig fallit någon in att tillämpa denna erfarenhetsregel äfven på människan, och dock äger den äfven för vårt släkte samma allmänliga giltighet.

Men för två tusen år sedan ägde våra germanska förfäder den kunskap, som deras ätteläggare tappat bort i tillvarons vimmel. De klassiska författarnas skrifter öfverflöda af beundran för germanernas jättelika storlek, deras fysiska kraft och den andliga mognad, som de lade i dagen midt i allt barbari. Så väl Cesar som Tacitus, hvilka för visso icke voro några kammarlärdade teoretiker, söka samstämmigt orsaken till detta förhållande i germanernas relativt sena förbindelser mellan könen, som aldrig ingingos förrän båda parterna uppnått full kroppslig och andlig mognad. Men den kristna kulturen kom med den romerska rätten, och denna hade fåfängt sökt råda bot på det romerska sedefördärfvet genom att medgifva onaturligt tidiga äktenskap. De kristnade folken bibehöllo detta missbruk utan att ana alla dess vådor, och den gamla sunda erfarenhetsregeln, en af våra fäders mest betydande andliga eröfringar, föll i fullständig glömska.

Ännu i dag fortlevver dock den urgamla seden så till vida, att germanerna äro den folkstam, bland hvilka förtidiga könsförbindelser äro minst i bruk. För den skull äro och förblifva germanerna världens mest fullväxta folkstam, hos hvilken alla förmögenheter fått tid att längst och därför äfven mest utveckla sig till sin fulla styrka. Det är kanske häri, som hela hemligheten ligger med den germanska folkstammens världshistoriska storhet. Många författare, nu se-

nast Houston Chamberlain, hafva med tanke på germanernas världsbevingande maktutveckling velat beteckna dem såsom ett Guds egendomsfolk med en alldeles särskild kallelse i historien. Detta är oriktigt, emedan det är öfverflödigt, ty hela förklaringen är mycket enklare än så. Germanerna äro det bland jordens folk, hos hvilket alla förmögenheter på godt och ondt fått tillfälle att mest utveckla sig till sin fulla styrka, — det är gåtan med dem.

I rak motsättning härtill kunna alla jordens folk, ju bättre man lär känna dem, ordnas i en sammanhängande kulturskala med en aftagande serie, där det bär nedåt i samma mån, som de tidiga sexuella förbindelserna tilltaga i antal. Därför äro vildens kroppsliga och andliga förmögenheter sällan eller aldrig harmoniskt utbildade, och han är och förblir ett barn till själen, vore han än så stor och stark till kroppen. I Europa äro ryssarna det folk, som af vissa sociala skäl gifte sig tidigast, och de ha därför mest af alla europeiska folk stannat i växten. Deras barnsliga oförmåga att taga vara på sig och sitt träder oss ständigt till mötes i den ryska romanen, och i lifvet möter vi dess verkningar i en dödlighet, större än i något annat land med ordnad samhällsskick, och i en kroniskt återkommande hungersnöd, som på den svarta jorden, den rikaste i Europa, för hvarje gång sänder miljoner till svält döden. Af alldeles samma skäl möta oss alldeles samma företeelser i det rika Indien. Man får därvid icke tänka på det tropiska klimatets påstådda förmåga att framkalla en tidigare mognad, ty det är blott en brådmognad, och allt ifrån Herodotos hafva dess verkningar blifvit ofanligt öfverskattade.

Anatomerna säga, att det mänskliga fosteret i sin utveckling genomlöper ett flertal af djurlifvets olika stadier, och på en viss ståndpunkt förekommer det bland annat utrustadt med gälar. Men dessa djuriska attribut växer människan med tiden ifrån.

Utdragas konsekvenserna af detta förhållande, så äga vi en viss rätt att däraf sluta att det jämt upp är under de sista åren af människans växtperiod, som de i eminent mening mänskliga egenskaperna nå upp till sin fulla utbildning. Den ursprungliga djuriska arfvedel, som hon äger gemensam med alla föregående släkten, den växer hon ifrån, men det rent mänskliga, det som skiljer henne från djuren och höjer henne öfver dem, det når först då sin fulla växt.

Afbrytes nu denna utveckling i förtid, då skall människan med en viss nödvändighet blifva efter i loppet och stanna på ett kortare afstånd från det rent djuriska lifvet. De drifter, som särskildt förbinda henne med den lägre världen, framträda vid en viss tidpunkt hos henne med samma styrka som hos hennes föregångare i släktenas långa kedja. Men de andliga makter, som skola regelbinda dem och hålla dem inom förnufliga gränser, de framträda relativt så sent, att de med en afbruten växt aldrig nå fram till sin fulla utbildning. Människan går då ut i lifvets strider med den fullvuxnes starka drifter, men med ett barns krafter att hålla dem i styr, och resultatet blir därefter.

När Nietzsche delade upp vårt släkte i öfver- och undermänniskor, drog han sitt gränsstreck på orätt ställe. Han borde ha talat om viljemänniskor, hos hvilka viljan styr impulsen, och impuls-människor, hos hvilka impulsen styr viljan.

Viljemänniskorna, hos hvilka viljan och de organ, genom hvilka den verkar, under en oafbruten växt nått sin fulla utbildning, hafva alltid varit, äro och skola förblifva den aristokrati, som styr världen. Det är så, icke emedan de och deras vilja äro de bästa, utan emedan de och deras vilja äro de mest fullvuxna. Hos impuls-människorna åter hafva impulser och drifter nått sin fulla styrka, men viljan hade genom afbruten växt stannat i knut. Den viljan, som finnes, kan vara aldrig så god, men den råder icke med impulserna. Impuls-människorna kunna till anlagen vara långt ädlare och bättre än viljemänniskorna, men dessa anlag nå aldrig fram till sin fulla rätt. Impuls-människorna kunna vara långt rikare begåfvade än viljemänniskorna, de kunna räkna bland sig de största skalder, de största konstnärer, men fantasiens hjältar blifva så lätt dess martyrer, och om viljan stannat i växten, blifva de efter i lifvets strid eller gå under.

Gösta Berling står på sågdammen, redo att taga upp kampen mot den framstormande vårfloden, som hotade att lägga en hel bygd öde. Allt böjer sig för hans härskares bud, utslungadt med det gudaborna snillets makt, och på hans förmåga att leda försvaret mot vågornas rasande stormlöpning beror bygdens väl och ve. Men plötsligt får han se grefvinnans skepnad affeckna sig på isen, och för honom är med ens allt annat förbi. För honom må nu dammen stå eller falla bäst den gitter, och med bygdens väl och ve får det gå som det vill, ty han har ej längre sinne för något annat än den ensamma på isen. Det är icke egoisten, som blott tänker på sig och sitt, utan det är impuls-människan, starkast och svagast bland människor — starkast till gåfvornas rikedom och mått, svagast till viljans makt att styra och leda dem.

Blanchas död.

Skiss af GÖSTA ADRIAN-NILSSON.

ARBORER EK KOM LÅNGSAMT gående längs den lilla tilltrampade stigen, som löpte utmed järnvägslinjen, hack i häl ledsagd af den stora, hvita St. Bernhardshunden Blancha, farbror Eks trofasta sällskap under alla ströfturer.

Det var en eftermiddag i slutet af juli och de gula fälten vaggade under en ljum bris.

Gubben hade aftagit stråhatten och solen lyste på hans snart alldeles silfvergråa hår, hvilket han bar militäriskt uppstruket öfver den breda starka pannan.

Pincenezglasen blixtrade i ljuset, när han vände sig om för att se efter hunden och hvarje gång deras ögon möttes viftade Blancha med svansen och smög sig smek-samt in mot sin husbonde, medan denne log under de hvita knävelborrarna och sade: "Tå — Tå — lilla voven — så så — 'nart 'omma 'em 'a kött — va."

Han talade till hunden som till ett barn, och han visste att den förstod språket.

Blancha gnällde af glädje och tog ett högt skutt upp mot gubbens armar, som omfattade en jättestor buket af dikeskanternas och ängarnas sommarflora, ty näst sin hund älskade farbror Ek blommor och fåglar högst i lifvet. Ett tåg kom brusande förbi och virvlade upp ett moln af damm på banvallen — Blancha började skälla ursinnigt, och skulle ha rusat in öfver skenorna, om ej det höga spjällerstaketet hindrat henne.

Det var farbror Eks hemliga skräck, att hunden någon gång skulle slippa in på banans område. Annu hade det ej skeff, tack vare en omsorgsfull vaksamhet, ty vågade hunden sig någon gång på egen hand ner mot järnvägslinjen, fanns alltid en hygglig själ, som jagade den därifrån upp i allén ur hvars grönska farbror Eks gula hus tittade fram.

Blancha hade ett ingrodt, obehärskadtt hat till allt hvad lokomotiv, järnvägsvagnar och stationskarlar hette — när det stora, svarta odjuret kom flåsande med ångan sprutande ut åt båda sidor, medan skenorna skakade under farten, gaf hunden rasande skall på skall, så länge tills det sista paret buffertar försvunnit vid skogskräken, och blott en svart rökstrimma öfver trädtopparna visade hvart det tagit vägen.

"Tyst — tyst — tyst" manade farbror "näll vov inte 'älla, 'näll vov 'ka' 'a kött — va!"

Och hunden såg forskande upp i guddens ansikte, viftade och slängde med den stora långhåriga svansen och kröp åter in mot sin husbonde, gnällande af glädje.

Farbror Ek stod och ordnade blomster-skörden i sex stora vasar af olika storlekar. Det var ett gammaldags, hemtrefligt rum med portjärlar i dörrarna och maquartsbuketter på väggarna. Där hängde äfven några fotografier och några för öfrigt värdelösa diletantmålningar i olja och pastell — gåfvor från den tid farbror var stockholmare och kände hela Drottninggatans boulevardpublik. Ty den gången var Drottninggatan hvad Strandvägen är nu.

Blancha som fått sin ranson kött och nu låg och sträckte sig på en gulnad isbjörns-hud betraktade uppmärksam sin husbonde, och hvarje gång han gjorde en rörelse, som kunde se ut som ett meddelande, lyfte hun-

den hufvudet och de kloka trofasta ögonen lyste af hängifvenhet.

Smågnolande gick gubben omkring och sökte ut plats till sina blommor, då och då vinkade han åt Blancha, och när han ändt-ligen fått alla sex vasarna ordnade, slog han sig ner hos hunden, tog det stora hvita hufvudet i sina armar och sade: "lilla — vov — 'e lilla voven mätt nu, 'ka lilla voven inte 'ova"

Och hunden slickade honom på kinden, på händerna och kröp intill honom och kunde icke finna tillräckligt med uttryck för sitt hundhjärtas stora kärlek.

Och gubben talade med sin vän, hviskande, ehuru i det tysta huset icke fanns mer än dessa två, han talade om sin ungdom, om den tid då han var "s t o c k h o l m a r e" och lefde med, och icke var så ensam som nu. Han berättade om maskerader och studentupplåg, om kvällar på operan, då Arvid Odman var en smärt yngling, han talade om den mörka strålände skönheten hos den dam, hvars gunstling han var, och han talade om sitt hem, på den stora ön, där kungliga gäster icke voro sällsynta — han beskref de stora, förnäma salarnas prakt vid sådana tillfällen, och huru han själf som gosse fått sitta framme i sadeln på den kungliga springaren, medan högst densamme själf hållit honom under armarna.

Och Blanchas ögon voro varma och till-gifna och vek icke från hans ansikte och farbror Ek tänkte åter, som han ofta tänkt, "sådan klokhet finnes aldrig hos en människa".

Och för honom, som förlorat alla människor han känt och hållit af, innebar det en betydelsefull sanning.

"Nu 'ka lilla voven 'öra musik" sade farbror Ek och reste sig upp.

Det hade blifvit skumt och gubben tände alla ljus och lampor, drog för fönstren gardiner och flyttade fram grammofonen.

Rummet strålade, och Blancha knep samman ögonen.

Men farbror tyckte om ljus. Liksom alla ensamma människor var han rädd för den svaga belysning, som för andra är en hvila från de mångskiftande, starkt färgade bilderna ute bland människor.

Och han drog upp instrumentet och lade fram sina favoritplattor.

Där var alla de romanser och arior, som han hört den eller den sjunga vid kungliga operans ramp — den gången.

Och medan skifvan gled rundt, rundt och nälen plikttroget följde kurvan, som den var bestämd att löpa ut, medan messingsstratten utslungade den ena djärfva noten efter den andra, tänkte farbror Ek åter på den mörka skönheten, som, om döden ej ryckt henne bort, nu skulle suttit vid hans sida.

Då reste Blancha sin stora, hvita kropp och gick, som ett stort barn, fram och lade sitt hufvud i gubbens knä — och farbror glömde både den mörka skönheten och grammofonskifvan, förr än den praktfulla messingstrattens korrekta sång slutade med en fruktansvärd dissonans — rasp — rasp — krrrrr!

En dag midt i september kom jag ut till farbror Ek för att säga farväl. Jag skulle nämligen resa upp till Stockholm för längre tid och jag visste att det intresserade honom oerhördt. Vi hade redan talat om denna resa och farbrors ögon hade strålat bakom pincenezglasen.

Henrik Ibsen låter sin Per Gynt vid slutet af sin långa vandring möta knappstöparen, som vill taga alla halfgångna människor i sin sked och stöpa om dem. Om de helt goda är det icke fråga, de ha fyllt sitt mått och gå till himla, och det är allt godt och väl. Om de helt onda är det heller icke fråga, ty de ha fyllt sitt mått och gå till helvete, och det är också i sin ordning. Men alla de andra, som nödtorfligt trasslat sig fram genom lifvet, utan att vara vare sig helt goda eller helt onda, och utan att någonsin fylla lifvets mått, dem har knappstöparen ett ord otaldt med. Det är infantilismens offer, de aldrig fullvuxne med starka drifter och svaga viljor, som skalden här tänkt på, kanske omedvetet, ty han har icke tänkt sin tanke till slut, då han icke kunnat söka det ondas djupaste orsak.

När Gustaf Fröding i "En blick i framtiden" manar till att följa hvarje trotsig drift, som lockande reser sig i vår väg, då har han utan att veta det nedskrifvit infantilismens högsta lag. Infantilismen hindrar icke sin man att i ögonblickets hänförda ingifvelse utföra stordåd. Han kan med Vinkelried samla fiendens spjut i sitt bröst och befria sitt folk, han kan störta sig in i det brinnande huset för att draga en stenblind och skröplig sex och åttio års gumma ur bränderna, — men när skalkar locka, då följer han också, och samma dag, hvars morgon såg hans högsta stordåd, kan låta sin afton se hans djupaste förnedring. Den mest ofrie bland människors barn är mannen som gör hvad som faller honom in.

I kampen mot de lidelser, som drifva infantilismens offer likt redlösa vrak omkring på tidens haf, gripa de ofta i sin nöd till askesen. Om ditt öga är dig till förgärlse, så rif det ut, — om du ej kan råda öfver drifterna, så kväf dem utan vidare. Mot sinnets lusta kämpar infantilismens offer med celibatets vapen, mot ruset sätter han som enda verksamt nödvärn den absoluta afhållsamheten. Men askesen är alltid dåraktig, och medan de reformerta folken försökt kväfva de lägre drifterna, men endast lyckats kväfva lifsglädjen, skall det kanske blifva de lutherska folkens lycka, att Mårten Luther en gång mätte askesen med dess rätta mått.

Man besestrar ej drifterna genom att kväfva dem, utan genom att växa ifrån dem.

Allting har minst tjugufyra orsaker, säger det engelska ordspråket. Det gifves ingen universalmedicin för sjuka samhällen, och i upphörandet af de tidiga sexuella förbindelserna, så långt det kan låta sig genomföras, se vi ingalunda en bot för allt ondt. Men i ett efter hand och i alla länder med nödig varsamhet genomfördt lagbud, som sätter lägsta åldern vid äktenskaps ingående för kvinna som för man lika med den allmänt antagna myndighetsåldern tjuguet år, se vi ett af de på tid och längd kraftigast verkande medlen till alla folks fysiska och andliga höjande.

Anlingen skall nu denna reform helt låta sig genomföras, ej blott på papperet utan i verkligheten, och då skall den med tiden visa sig som en af de mäktigaste häfstänger till mänskligt framåtskridande. Eller ock kan den blott genomföras till en del bland ett fåtal utvalde, och då skall ingen demokratisk lagstiftning i världen mäktiga fylla det gapande svalg, som från urdagarna skiljer impuls människor och viljemänniskor från hvarandra.

EMIL SVENSÉN.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Orgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finnappersbruk.

Specialiteter: **Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.** Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Jag kom från järnvägsstationen och var på väg upp mot allén, då jag ser Blanca komma springande ute öfver fältet ner mot järnvägslinjen.

Det var tydligt att hon förföljde något, en katt eller en hare, ty de stora örnen voro spända ut från hufvudet och halsen var framsträckt i rikning mot marken.

Det gick i susande fart tvärs öfver fältet öfver diken och stenar rakt ner mot järnvägslinjen.

Jag följde henne intresserad med ögonen, mina blickar gingo i riktning mot banvallen, och plötsligen ser jag — en af de annars tillstängda grindarna är öppen, linjen ligger fri!

Jag ger mig till att ropa, jag springer tillbaka och skriker:

"Blancha, Blancha, Blancha!"

Hunden, som nu hunnit fram till grinden stannar, vänder på hufvudet och slutar förföljandet.

Gudskelof, tänker jag, å gud vare lof. Och jag ropar igen.

"Blancha, Blancha!"

Men där är nu något annat, som fångat hundens uppmärksamhet.

Den reser upp hufvudet och stirrar spändt ut mot banvallen.

Och jag hör nu ett lokomotivs hastiga flåsande.

Jag springer som en besatt, jag springer tvärs öfver det upplöjda fältet, plumsar i och håller på att snafva.

Jag vet hvad det gäller. Det är express-tåget.

Och jag är så nära hunden, att jag med ett par språng skulle kunna nå den och få tag i halslänken, men i ett nu sträcker Blanca fram halsen och skjuter som en pil, ilsket skällande, in öfver banvallen, in på linjen, där skenorna redan börja skaka och darra. Jag ropar förtviflad, men hunden hör mig icke. Jag tar några större stenar som jag kastar mot henne och försöker jaga henne bort. Men det är allsammans förfäves.

Med tjutande skall rusar Blanca rakt mot det framilande lokomotivet, i sista stund får föraren syn på henne, ger signal på signal, men för sent. —

På en sekund har lokomotivet stött omkull henne, jag ser den stora, hvita kroppen tumla om mellan hjulen, jag hör djurets dödstjut och ser mörkt, rödt blod öfver den hvita pälsen — därefter kan jag icke se mer, utan går utan att vända mig om, rakt upp öfver fältet.

Men när jag kommer in i allén saktar jag stegen.

Jag får först nu riktigt klart för mig hvad det är som händt.

Ett hundlif som är slut, en hund har blifvit dödad och ligger nu som en blodig massa öfver banvallen.

Men så enkelt är det ej.

Det är en vän som är död. Atminstone för honom, som ägde djuret, och som så ofta sagt: "När jag har Blanca, har jag sällskap nog, ingen människa kan vara mig så trogen som detta djur".

Men nu tänker jag på hur jag skall kunna framföra det.

Hur skall jag kunna säga det. Blanca är död. Blanca ligger där nere sönderstyckad under vagnarnas hjul.

Och jag har kommit så långt att jag står vid farbrors trädgårdsgrind.

Jag kan inte.

Nej — jag kan inte säga det. Själft ty-

Yttersta skäret.

I STORM SJÖNK SOLEN OCH ANNU I stormen sin röst med gryningen blandar bränningens vilda musik. Genom en ändlös natt likt gråt af osälla andar ljöd starrens rossling och vinddrifna fåglars skrik.

Nu slår det brusande mörkret en blodröd refva: i fjärran öster vaknar en dag på nytt. Hvar liten ört, hvar stormkrökt fall i en skrefva ler mot dess glans och glömmer den natt som flytt.

Och som på lek de första strålarna stanna en kort minut på det yttersta skärets sten. De lägga mjukt som en hand på feberhet panna kring slitna, plundrade snår och klippor sitt sken.

Men morgonens första, milda, försonande gryning ljusnar och klarnar till obarmhärtigt skinnande dag, och solen stiger ur havfets våltande dyning och ser på lif och på död med sitt eviga välbehag.

Där gungar nu blek bland vissnade, brutna en brusten, skär liten vildrosknopp i strandbräddens fång. Men vågorna vråka med dån mot strandens stenar och stiga och falla och gå sin evigt rastlösa gång.

Och långt därute växer ånyo bruset, ystrare svajar bränningens hvita man. Förutan gräns i det ödsliga morgonljuset går hafvet åter hvitt i rytande vild orkan.

Ty hafvet är mäktigt och stort och känner ej ånger, och dagen lindrar ej nattens smygande bittra kval, och solen sjunger de ljusa morgonsånger blott för doftande, ädla blomster i skyddad dal.

CHRISTIAN GÜNTHER.

ker jag att det är sentimentalt, men jag kan icke i alla fall.

Och jag ämnar just vända om, då står farbror Ek där.

"Hvad har händt?" säger han. "Det har händt något".

"Ja," säger jag.

Han tar mig hårdt i armen, och med en röst som jag aldrig skall glömma, frågar han "Har du sett Blanca?"

När jag ej svarar, står han lyst och ser på mig, och säger så slulligen, med en röst, som nu åter har skiftat och är klanglös, och främmande:

"Jaså — det har händt nu."

"Ja," säger jag, "det hände nu, där nere," och pekar dit, "jag gjorde hvad jag kunde, men där stod en grind öppen."

Så tiger jag igen.

Men när jag ser upp möter jag ett ansikte så sönderbrutet af sorg, som jag sällan sett en människas ansikte.

Från "lejonens och rosor-nas land".

Bref till Idun från en svensk officersfru. III. NAGRA BILDER FRÅN LIVET I TEHERAN.

KANSKE IDUNS LASARINNOR I dag skulle vilja i tankarna förflytta sig från den härliga sommaren hemma i Sverige och följa mig på en promenad genom några af Teherans solsteka och dammfyllda gator? För att kunna promenera vid denna årstid få vi lof att ge oss af tidigt, helst redan klockan sex eller sju på morgonen, ty så snart klockan blir så där nio, är det plågsamt varmt. Tropikhatt med flor, parasoll och mörka glasögon samt en lång dammkappa få vi lof att sätta på oss. Och så ge vi oss af!

Vi välja förstas helst någon af de gator, som på ömse sidor hafva höga träd, som skänka skugga. Dessa träd utgöras mest af akacior, mullbärsträd och ett slags robinia med hvita blommor. "Men skulle vi inte kunna göra en tur i spårvagnen?" föreslår min följeslagarinna. "Ingalunda, min nådiga, i denna stad förstör man totalt sitt anseende genom att begagna detta fort-komstmedel. Här måste man åka i eget ek-page eller i droska eller också går man till fots." Spårvagnen är för öfrigt föga inbjudande, grå och dammig, smutsig och snuskig och reskamraterna i densamma trotsa vanligen all beskrifning. Jag har hört att konduktören brukar skörta upp priset för en europé om en dylik händelsevis skulle befinna sig bland passagerarna, så att man här kan råka i den för oss fömligen egendomliga situationen att nödgas pruta i spårvagnen. Den drages naturligtvis af hästar.

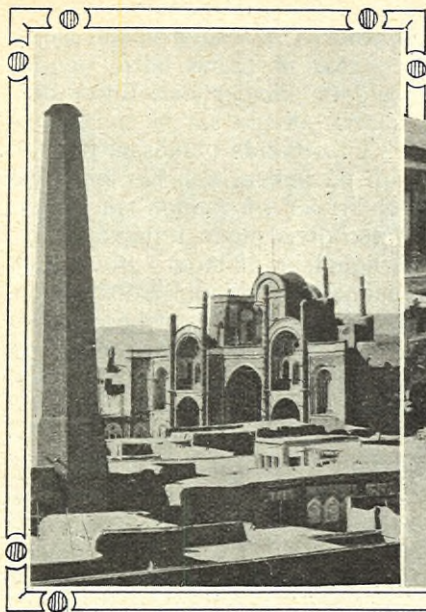
På ömse sidor om gatan, som är en vanlig landsväg helt enkelt, finnas diken, i hvilka vid vissa tider om dygnet vatten rinner fram. Detta vatten kommer från Shemranbergen, som ligger ungefär en svensk mil norr om staden. Och de omtalade dikena spela en mycket viktig roll i detta samhälle, ity att de äro stadens vattenledning. Ni föredrar helt visst den gula mässingkranen i ert moderna och trefliga kök och det gör jag med. Från dikena ledes vattnet in i reservoarer och dammar i husen, vanligen på natten, emedan gatutrafiken då är afstannad, och vattnet blir något mindre orent. Allt dricksvatten måste naturligtvis kokas, och européerna, som af lätt insedda skäl ha litet svårt att släcka sin först med det vatten, som rinner fram på gatan, få mot en viss afgift hämta rätt godt vatten på engelska legationen, som har en egen ledning från bergen. I vattendikena på gatan förrättas alla möjliga sysslor, där tvättas kläder, där sköljas grönsaker och annat, där dricka hundar, åsnor, kameler, kor och får, där plumsa smutsiga barnungar, ankor, gäss, och där blaska de goda personerna ansikte, armar och händer tre gånger om dagen enligt profetens bud. Dessutom blåser allt gatans damm ned i vattenledningen, och då gatorna vattnas — hvilket går så till att barbenta ynglingar, försedda med stora plåtkannor, med en väldig fart tömma deras innehåll på gatan, så att dammet yr — rinner en massa damm, hästsmuts m. m. ned i vattendikena. Hästspillingen plockas inom parentes sagdt upp med fingrarna af mycket illaklädda karlar och stoppas i säckar. Gatsopare finnas också, men de sopa blott ihop det värsta dammet i högar, och

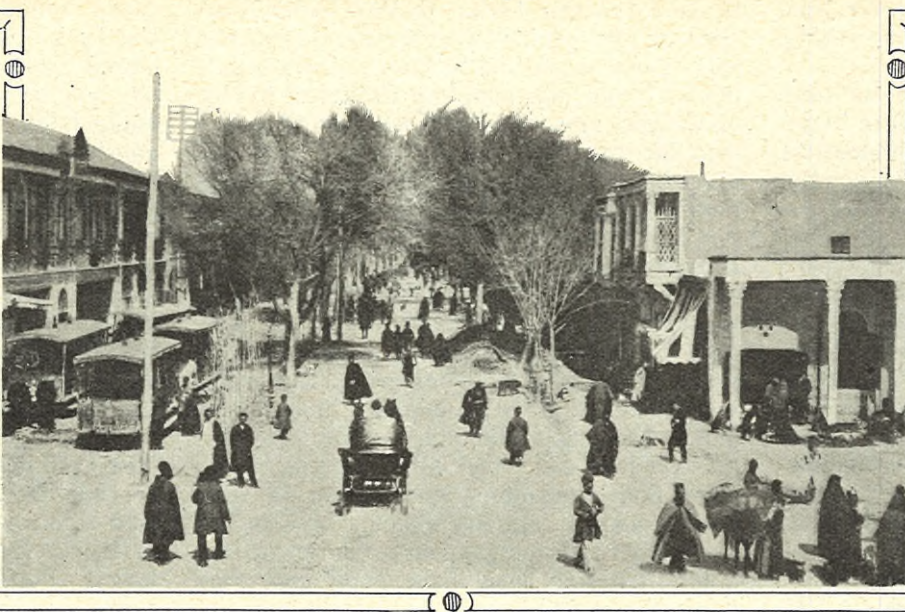
Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör kyn vacker och len utan att irritera huden.

Ni är viss på att få det bästa då Ni köper
Cerebos Salt.

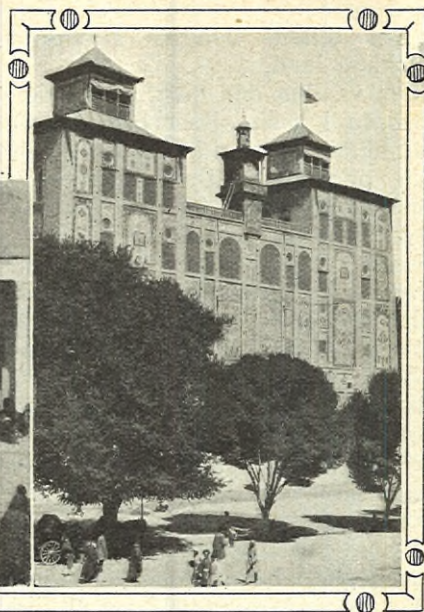
Generalagent: Gustaf Glase, Göteborg & Stockholm

En af portarne till Kanonplatsen.

En af hufvudgatorna i Teheran.

Ingången till gendarmeriet.

som dessa aldrig tagas bort, blåsa de snart ut igen, så att gatsoparen tycks vara en förlägen öfverflödig person i detta samhälle. Härom dagen såg jag två perser sitta vid vattendiket, den ena ofvanför den andre. Den, som satt öfverst, tvättade sig om fötterna och den andre borstade tänderna — med fingrarna förstas. Det värsta med vattenledningen är att den af många användes som slaskrör och bekvämlighetsinrättning. Perserna ha inte en den allra aflägsnaste aning om renlighet och snygghet, och baciller är naturligtvis ett fullkomligt okänt begrepp. Döda hundar och kadaver af hästar och åsnor ser man ofta äfven på de förnämsta gatorna. Här finnas galhundar i tusental, fula, halfvilda djur, som om nätterna t. o. m. anfalla människor.

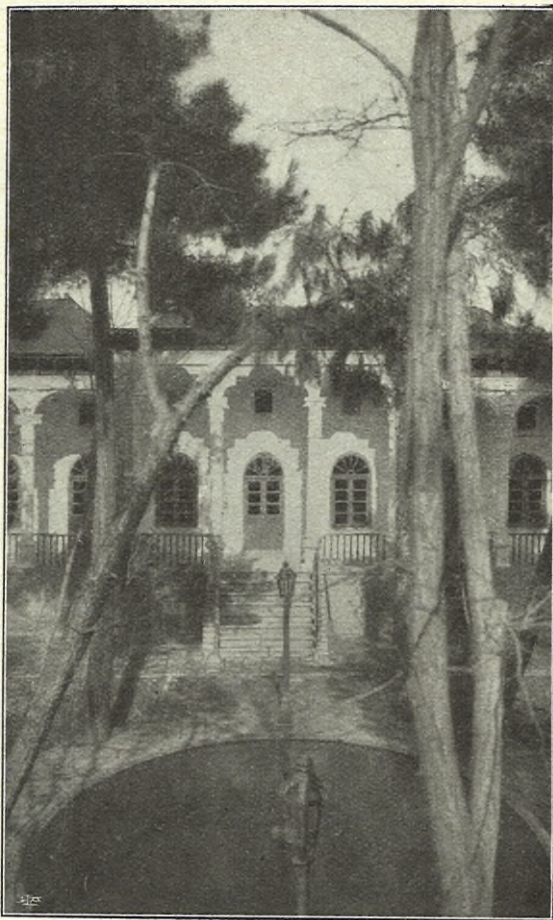
Vi passera på vår väg en hel del af dessa små öppna österländska bodar, eller basarer, som de här kallas. Staktarbodarna äro gräsliga att skåda. Man slaktar ofta får och kalvar så godt som på öppen gata. Höns och dufvor aflifvas så ofta på den del af gatan som skulle kallas trottoaren, att man snart inte fäster sig därvid. De snyggaste öppna bodarna äro de, där grönsaker, frukt och ägg försäljas, samt speceribodarna.

Dervisch.

Här förbrukas en myckenhet torkade frukter, olika slags russin, plommon, aprikoser, dadlar, mandel, valnötter och hasselnötter, kastanjer, fikon m. m. När man går ut för att göra matuppköp eller öfver hufvud taget uppköp i persiska bodar, måste man alltid taga med sig en korg eller en bomullsduk att bära hem varorna i. Papper är här mycket dyrt och därför bär man i knyten i stället. Här-omdagen såg jag en praktisk yngling, som varit och köpt potatis, hvilka han i brist på korg eller handduk hade trädt upp på ett snöre. Och köper man något t. ex. i stadens förnämsta persiska

konditori, där de bland annat ha ett slags riktigt goda brända mandlar, så får man sötsakerna i en liten påse, hoplimmad — af tidningspapper. En hel mängd matvaror, såsom grönsaker, frukt, potatis och persisk ost försäljas af kringvandrande handelsmän, som frakta sina varor på åsnor eller i en korg på hufvudet. På bilden synes en dylik vandrande fruktmånglare, som har granatäpplen att sälja. Om man inleder underhandlingar med en dylik handelsman eller går i basarerna, församlas genast en mängd välvilliga individer, som vilja höra hvad man har att säga och på allt sätt försöka hjälpa handelsmannen att förstå hvad "ferengi" d. v. s. europén önskar. Perserna bemöta en för det mesta snällt och vänligt på samma gång som de försöka sko sig på européernas bekostnad. Men att lura sina medmänniskor att t. ex. betala för mycket för en vara anses inte här som något orätt, utan betraktas som ett litet snilledrag

Författarinnans bostad.

och fullt aktningvärdt. Den som är så dum att han betalar mer än han skall, får stå sitt kast! Därför bör man här alltid veta, hvad saker och ting skola kosta, innan man går ut för att köpa, annars blir man säkert lurad. Här och där bland de små öppna bodarna ser man persiska matställen, där det serveras té, ris och kött. Njure, lefver och äfven vanliga köttbitar anrättas ofta utanför restaurangen. Kocken sitter på knä på trottoaren med ett aflångt glödfat med träkol framför sig. Öfver glöden har han smala järnstänger liggande, och på dessa äro köttbitarna uppträdda. I handen har han en liten flagga af halm, med hvilken han viftar, så att träkolen skola glöda friskt. Dessa stekta köttbitar äro ganska välsmakande och kallas schaslik. Vår bild visar dess tillagning, och den väntande matgästen sitter bredvid med bröd framför sig på ett skynke. Maten tillagas äfven i kopparkastruller, ur hvilka gästerna, som sitta på golfvet, äta med fingrarna och det är mycket lustigt att se hur en i dylika enkla vanor uppfostrad perser bär sig åt om han kommer till ett europeiskt hus och blir nödsakad att sitta vid dukadt bord och äta med knif och gaffel. Jag har sett en persisk gentleman försöka att äta strösocker med gaffel — och det var tydligen mycket besvärligt.

Sedan vi tittat på alla dessa småbodar, fortsätta vi ut på den s. k. Kanonplatsen, en stor öppen plats, i hvars midt stå några gamla väldiga kanoner. Från Kanonplatsen gå större gator ut åt alla håll. Genom hvalf eller portar kommer man in på dessa gator, och vår bild visar den port, hvarigenom man bör gå för att komma ned till den s. k. stora basaren. Dessa portar ha mosaikinläggningar och målningar och ha i sina glansdagar varit nog så praktfulla, men nu se

En af shahens lifvakter.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserar till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1896	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1898	0: 20	Iduns julnummer 1911	1: —

Iduns julnummer 1901	0: 25
Iduns julnummer 1904	0: 30
Iduns julnummer 1905	0: 30
Iduns julnummer 1908	0: 50
Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1911	1: —

LÄS!

de ovårdade och förfallna ut. I dessa tider tyckes allting behöfva repareras i detta olyckliga land.

Om vi följa den gata, som leder till stora basaren, komma vi snart till en större byggnad till höger. Det är en del af schapalatset, och där är nu det svensk-persiska gendarmeriets expedition inrymd. Vi passera expeditionen och träda snart in i den stora basaren. Denna upptar ett kolossalt kvarter och har en utsträckning af tre engelska mil rakt igenom. Den består af öfverbyggda gångar, i hvilka den ena boden ligger bredvid den andra. Om vintern är det rätt mörkt i basaren, men nu på sommaren förstår man fördelen af dess byggnadssätt, ty nu är där relativt svalt. Gångarna korsar hvarandra i olika riktningar, och basaren är som en enda stor labyrint, i hvilken det är mycket svårt att hitta och mycket lätt att förra sig. I denna stora basar finnes en oändlig massa olika saker, konsten är bara att lära sig hitta reda på dem och att inte låta sig luras. Mycket vackert finnes här att köpa, härliga mattor, kilims och andra väfnader såsom handväfda sidentyger, dessutom vackra arbeten af koppar, silver, guld och pärlor, för att nu bara nämna något ur högen. Nu för tiden finnes rätt mycket europeiska saker att

få här i Teheran, fastän af dålig kvalitet och inte af de sorter man är van vid hemma. Här finnas ju nu också inne i staden europeiska bodar, där man kan få litet af hvarje, visserligen mot en mycket hög penning, men man får vara glad ändå. En fru, som bott här i öfver trefljo år, talade om att hon fordom måste köpa persisk väf till underkläder o. d. och denna måste bykas flera gånger innan en symaskin orkade gå igenom tyget. När hennes barn behöfde strumpor, fick hon köpa dylika åt fullvuxna och sedan sy in dem, ty barnstrumpor funnos ej att få. I basaren är det ett fastligt lefverne. Där ropas och skrikes, och vid ingångarna är trängseln stor. En massa eländiga figgare, så gräsliga att man har svårt att tänka sig dylika mänskliga individer, omgifva en, så snart man stannar, tränga sig alldeles inpå en och nypa i ens kläder under en förskräcklig klagolåt. I början hyser man medlidande med dem, men snart blir man mera förhärdad och föser dem ifrån sig med våld. Dylika fig-

gare, höljda i drasor, förekomma också i stort antal på gatorna och söka väcka medlidande genom små utsvultna barn, genom att visa missbildade händer och fötter och andra lyten, skabb, ofäcka sår m. m. Somliga hasa sig fram, sittande i smörjan på gatan, andra gå på knäna, och här finns en stackare, som kryper på magen på gatan. Här finnes naturligtvis ingen fattigvård och inga barmhärtighetsinrättningar af något slag och det mänskliga eländet framträder i sin mest afskräckande och hemska gestalt. Andra mindre tilltalande individer, som visa sig på gatan, äro dervischerna, af hvilka den ena är besynnerligare än den andra.

Bland publiken på gatan lägger man vidare märke till kvinnorna, som alla äro svartklädda och beslöjade samt försedda med s. k. byxkjol. Det är endast den lägre klassens kvinnor, som visa sig ute på gatorna. Förämare persiska kvinnor lämna aldrig sina hus annat än i vagn. Utefter husväggarna ser man alltid sysslolösa perser, sittande på huk och språkande med hvarandra i timal. Här och där låter någon klippa eller raka sig af någon barberare, hvilket liksom så mycket annat här sker ute

1. Granatäppelförsäljare. 2. Judisk gatukrämare. 3. Persisk lastvagn, s. k. fourgon. 4. Tillagning af schaslik utanför ett persiskt matställe. 5. Snickare. 6. Specerihandlare. 7. Från basaren, 8. Barberare. 9. Tyghandlare i Stora basaren.

Sommarhemmet vid Vittsjö.

En liggplats i skogen.

på gatan. En vanlig syn är de vandrande judarna, som med sina knyten på ryggen gå omkring och sälja alla möjliga gamla saker. Och stundom får man skåda, som vår bild visar, en eller flera personer, som ogenervadt vända ut och in på sina klädespaltor för att fånga diverse småkryp, hvaraf detta land öfverflödar.

På Teherans gator ser man ständigt massor af ryttare i olika uniformer, indier, baktiarier, kosacker, gendarmar, ryska officerare, diplomater m. fl. När en minister, en baktiarichef eller någon mera bemärkt person är ute och åker, omges åkdonet af flere mans beriden eskort, beväpnad till tänderna. Åsnor användas mycket till riddjur, särskildt af perserna själfva. Hela karavaner af åsnor, mulåsnor och kameler draga ofta igen gatorna, så att nog finnes här litet af hvarje art se på under en promenad.

När schahen är ute och åker stå gendarmar ute efter den väg han skall passera, och vid högtidligare tillfällen står hans livvakt på post. Hans vagn omges af en kompakt massa ryttare, som dock inte göra något imponerande intryck, utan se med förlof sagdt rätt paltiga ut. Schahen har också en elegant automobil, men den passar inte in i allt det öfriga, utan ser så ensam och bortkommen ut. Utom denna automobil finnas här nu tre eller fyra andra, men droskor är det godt om, både goda och dåliga, dock mest det senare.

Vi taga väl nu en dylik och bege oss hem igen undan dammet och solhettan, slå oss ned i en sval trädgård bland blommande rosenbuskar och granatäppleträd och pusta ut efter vår långa promenad.

Litteratur.

AF "VAR UNDERBARA VARLD", DET AF D:R Henning Wendell på J. A. Lindblads förlag i Uppsala utgifna förträffliga populärt-naturvetenskapliga arbetet, äro nu häftena 11-14 utkomna. I det elfte häftet avslutas den redogörelse för fixstjärneastronomin, som påbörjades i det tionde häftet. Härefter gifves i senare delen af det elfte och förra delen af det tolfte häftet en närmare beskrifning öfver de förhållanden, som iakttagits på månens yta. I kapitlet "Andra planeter än jorden", hvilket upptager senare delen af det tolfte häftet och hela det trettionde, meddelas de viktigaste resultaten af astrofysikens forskningar öfver naturförhållandena på planeterna Venus, Mars, Jupiter och Saturnus. I det fjortonde häftet behandlas hufvuddragen af akustiken. Ett sakrikt innehåll, ett enkelt och tydligt framställningssätt och ett godt illustrationsmateriel utmärka de nu föreliggande häftena i likhet med de föregående.

Ett behjärtansvärdt sommarhem.

TT FORETAG, SOM I HOG grad är värdt att behjärtas, är det af sjuksköterskan Sigrid Borgström bildade Sommarhemmet för unga omedelade kvinnor, hvilka äro i behof af hvila. Då undertecknad i sommar under en vistelse i Vittsjö gjorde fröken Borgströms och hennes skyddslingars bekantskap vid ett besök i det nätta sommarhemmet, kändes det som en plikt att om möjligt kunna i någon mån bidraga till fortbeståndet af denna lilla sommarkoloni.

Föreståndarinnan för hemmet, syster Sigrid Borgström, som är utexaminerad sjuksköterska från Södra Sveriges sjuksköterskehögskola i Lund, har själf grundat hemmet och berättade härom följande:

"Sommarhemmet, hvilket kommit till stånd endast genom privata gåfvor, tog egentligen sin början redan sommaren 1911 då jag som gåfva mottagit en summa penningar att användas i kampen mot tuberkulosen och för densamma blef i tillfälle att åt 6 unga kvinnor bekosta några veckors fri vistelse i Änn i Jämtland. De, som kommit i åtnjutande häraf, voro alla i stort behof af verklig hvila och hade samtliga disposition för tuberkulos.

Då denna sommarvistelse hade synnerligen godt resultat, så att samtliga med goda krafter på hösten kunde återgå till sitt arbete, blef det för mig ett innerligt önskemål att få i gång något liknande sommaren 1912.

Genom vänner och bekanta lyckades det mig också få ihop en summa penningar för saken. Som emellertid beloppet detta år ej medgaf någon vistelse i Jämtland fick jag nöja mig med att hyra en liten stuga på närmare håll. Mitt val föll då på Vittsjö i norra Skåne, hvilken plats är belägen nära 400 fot öfver hafvet samt på alla sidor omgifven af vidsträckt gran- och furuskogar.

De som nu önskade komma i åtnjutande af en månads fri sommarvistelse därstädes hade att söka densamma i form af stipendier, 8 till antalet och för ansökan annonserade i flera svenska tidningar. Villkoret för erhållande af stipendium (hvilket endast utdelades åt själf-försörjande bildade unga kvinnor) var att sökanden genom läkareintyg kunde styrka sig vara i behof af en månads fullständig hvila, och hade den företrädare som själf hade klenst bröst eller kunde påvisa ärftlig disposition för detsamma.

Då tiden för ansökningarnes inlämnande var tilländalupen, hade 30 personer anmält sig. Till de 8 stipendier, som från början ut-

lofvats, hade tillkommit ytterligare 3, och kunde alltså 11 friplatser under sommaren utdelas, och tillföll de samma personer från följande orter: 1 från Stockholm, 2 från Göteborg, 1 från Malmö, 4 från Lund, 1 från Luleå, 1 från Engelholm och 1 från Skelderviken. Då emellertid sommarstugan i Vittsjö ej kunde rymma mer än 8 personer, erhöles de öfriga inackordering på annat lämpligt ställe, äfvenledes i skogstrakt.

De personer, hvilka erhöles stipendierna, hade följande sysselsättning: 1 sjuksköterska, 3 skrifbiträden, 1 lärarinna, 2 butiksbiträden, 2 kontorsbiträden, 1 skolarbete och 1 hushållsarbete. Till semestertid valdes juli månad, och har resultatet af vistelsen varit alldeles ovanligt godt, nästan ännu bättre än förra året i Jämtland. Måhända beror detta också mycket på det synnerligen gynnsamma väder vi haft hela tiden.

Ja, nu är det slut för i år och de sista flickorna hålla på att packa in för hemresan. De säga att de aldrig komma att glömma den härliga sommaren i Vittsjö 1912, och det kommer nog inte heller jag att göra. Också vill jag försöka göra hvad jag kan för att få i gång en likadan semesterhvila nästa sommar, och jag hoppas och tror, att det åter skall lyckas mig att med goda och varmhjärtade hjälparens bidrag kunna bereda litet sol och sommarhvara åt uttröttade unga kvinnor, som eljest för sin existens måste tillbringa året om i en ofta mörk och ohälsosam arbetslokal."

Oftanstående två bilder från hemmet i Vittsjö visa stugan, som förhyrts till bostad, samt den sköna liggplatsen i skogen. Då man själf iakttagit de bleka kolonisterna vid deras ankomst och så efter fjorton dagars vistelse konstaterat den friska färgen på kinderna, den lefnadsmodiga glans i ögonen, som framtröllats af den härliga hvilokuren med sju mål om dagen och skogens balsamdoft dygnet om, då önskar man innerligt det vackra företaget bestående varaktighet.

De, som intressera sig därför och önska närmare upplysningar eller genom någon penningssumma vilja bidraga till hemmets upprätthållande äfven en kommande sommar, kunna sätta sig i förbindelse med syster Sigrid Borgström, Lund.

ANNIE BRO.

Statistik för hushållet.

Mot insändandet af 1 kr. i frimärken till Iduns Tryckeri-Aktiebolag, Specialafdelning System, Bryggaregatan 17, Stockholm, erhållas franko 25 st. statistik kort. (Se artikeln i ämnet i Idun n:r 1 och 2!)

Ett besök på "Barnens"

"VÄLKOMNA TILL BARNENS Ö".

bädd under det luftiga taket. Men i staden, där fabrikernas pipor och vagnarnes rassel vid det här laget väcka arbetets folk, går nog en och annan tanke till den dyrbaraste ön i Ostersjön.

Delta är noga räknadt barnens första sommar på sin egen ö. Här ha visserligen kolonier hyrt förut i flera år, men sedan i fjol är Barnens dags förening värd på stället, och det gör hela skillnaden. En ogin arrendator kunde förut ta bort mycket af glädjen och nöjet med förbud och påbud, men denna värd har ingen annan tanke än att göra allt så bra och prätigt som möjligt för sina små gäster och spar hvarken besvär eller pengar. Det var det lyckliga resultatet af Barnens dag 1910, som möjliggjorde inköpet af en egen ö åt barnen. Sedan de sedvanliga utdel-

NAR SOLEN STIGER UR hafvet i öster och belyser den sovande Barnens ö när den först endast skogskanten som följer strandens tusende vikar och bukter i norr och öster. Men när den kommit litet högre, ser den förbi det tjocka skogsbältet bort öfver södra och västra sidan där ängarna slutta mot sjön och åkrarna stå gula och gröna. Där på den leende och lummiga sidan af ön mot Bagghusfjärden går en landsväg fram och längs efter den ligga några små stugor, men vid den tid då solen börjar lysa på taken är ännu alling tyst och stilla utom och inom hus. Ett ento-

nigt brus höres från brotten utanför norra kusten, där Ålandshaf ligger på, skogen sjunger varligt, rörd af morgonvinden, sångaren i rönnen utanför stugan kvittrar muntert. Då kan det hända, att något litet hufvud börjar röra sig på kudden, väckt af en dröm om skolan och staden, den långa vinterns hem. De klara blå ögonen, som väntat att möta brandmuren eller husraden midt emot, blinka mot den fria himlen, och sömnig och förnöjd borrar man hufvudet ner i kudden igen, sedan man gjort klart för sig, att det ljusnar mot ny dag på de lyckliga barnens ö. Och ännu ett par fimmar är det stilla i det stora sofrummet, där bädd står vid

ERSÄTTNINGSSKOLA

VID BADSTÄLLET.

SJUKS

"PS Ö" i Hafsbandet

ningarna blifvit gjorda, återstod 50,000 kr., och för den summan inköptes följande år Lingslätö, ett område på bortåt 1,000 tunnland i uppländska skärgården. En östyrelse som leder arbetena på ön tillattes af medlemmar ur Barnens dagsförenings styrelse, hrr Liljewalch, Wassberg och Ahlbin. Man byggde två nya kolonihus med plats för 30 barn i hvarje och ett centralkök, gemensamt för dem båda. Ett gammalt skolhus och en arrendegård restaurerades och blefvo ersättningskolonier för barn, som icke kunnat få följa med församlingskolonierna, en sjukstuga byggdes, likaså tvättstuga, källare, brunnar. Trädgårdar ha vidare anlagts, där barnen ha hvar sitt lilla land, lekplatser ordnats, skog planterats. Men östyrelsen, som väl uppfyller det

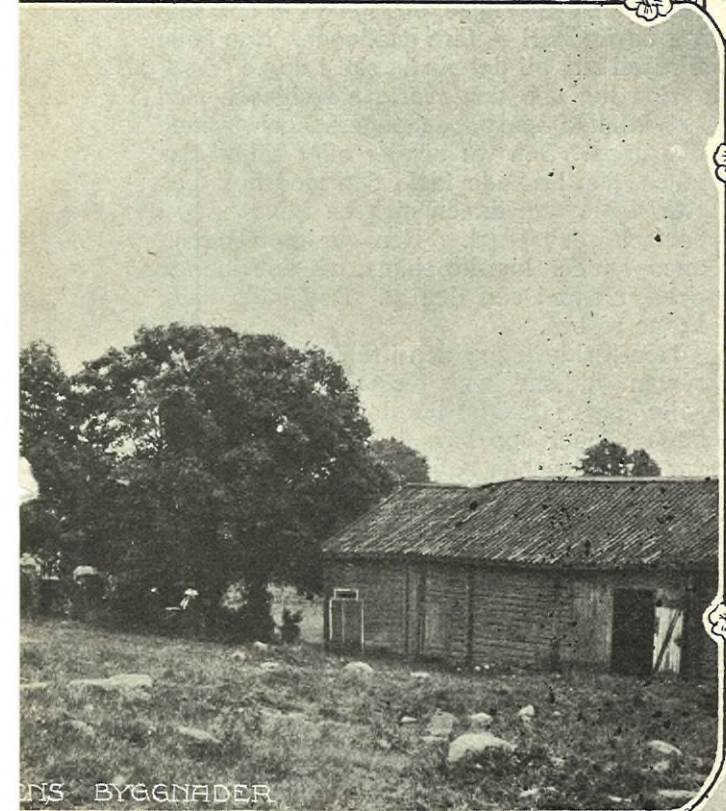
EN RINGDANS PÅ LEKPLANEN.

demokratiska villkoret att regera med de styrdas samtycke om någon styrelse i världen gör det, har ännu många planer för sin ö. Dess rika möjligheter, dess vackra vikar och holmar, alla de fridfulla dalsänkor, som tyckas skapade till byggplatser, väcka stolta drömmar och äregiriga planer. Man vill skapa nya kolonier och välkomna ännu mycket flera barn på ön. Man hoppas också att när goda och gifmilda människor först riktigt fått klart för sig att ön ligger där och väntar på barnen, så skola de skänka den summa, som behöfves för en ny kolonibyggnad. För 5,000 kr. beredes plats för ännu

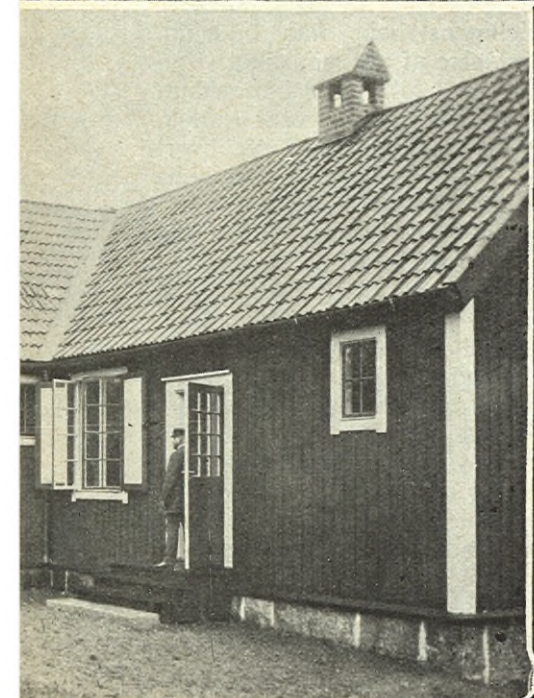
trettio barn, som hvarje år få stiga i land med sommaren på ön och blomma där med den.

Vi voro nyligen jämte en del andra personer af Barnens dags förenings styrelse inbjudna till ett besök på ön. Det tog en dag, men dagen blef ett minne, som man återkallar med ett leende och som man gömmer för att ta fram i de ögonblick, då man känner sig behöfva litet social optimism.

Vaxholm och Furusund ligga bakom oss, sommarnöjena tunnas af, vi äro i yttre skärgården. Vi ha farit förbi många öar och många bryggor, timmarna ha gått. Men se, äntligen, denna brygga är löfvad, och

ENS BYGGNADER

GAN.

"TACK FÖR BESÖKET".

I skottlinjen.

denna flaggstång bär en duk och på den står "Barnens ö". Men icke behöfver man stafva på flaggan, längs stranden löper en hel gir-lang af barn, och pojkar ha klifvit oss ett stycke till mötes i vattnet. Alla vifta och hurra, men leden brytas icke, en hvar står på sin plats, ty man har ett litet program att gå igenom, innan gästerna stiga i land. "Välkomna till Barnens ö" ljuder det plötsligt från hundra klara röster och så vid ett litet tecken från föreståndare och föreständerskor börjar sången. "Du gamla du fria" får en särskild patos genom denna sångkör och på denna plats.

Vi besöka koloni efter koloni, där de ligga med blommande rabatter utanför, nykrattad sandplan och flaggan i topp. Ostermalmskolonierna, bägge inrymda i nybyggda hus, hylla med sång Barnens dags mångårige ledare, grosshandlare Eliasson. De sjunga om ljus och sol och grönska, om den sköna sommaren och om glädjen att få vara på Barnens ö. Men själfva äro de — ljushåriga, brunbrända, blåögda och strålände — ett helt poem. När man sedan börjar tala med dem märker man att de nästan äro värtaliga som poeter, när det gäller att berätta och svara på frågor. Alla äro de glada, vänliga, förtroendefulla, höfliga, som barn som behandlas klokt och väl. Man sänder en beundrande blick öfver till koloniföreständerskorna, som hålla sig så anspråkslöst i skymundan, detta är deras verk och deras ära.

Lifvet på Barnens ö är ordnad ungefär så som på de flesta sommarkolonier. Barnen få göra lättare arbete, som är uppdeladt, så att hvar och en ansvarar för sitt ämbete. Man äter välling till frukost och gröt till kvällen, två rätter mat till middag och choklad med jättesmörgåsar till aftonvard klockan fem. Med badning och lekar går dagen. Det skall vara mycket stora och dumma människor, som undra hvarmed man utfyller tiden mellan målen på Barnens ö. En stor äng är omdanad till lekplats, där finns gunga, krocket, och flera andra spel, och fröknarna eller magistern, förstå sig också bra på att sätta lekarna igång.

Ersättningskolonierna äro emellertid en typ för sig och ett nytt experiment för i år. De ha anordnats för de barn, som icke kunna få följa med församlingarnas kolonier. Under det somliga församlingar ha råd att sända ut hvar 5:te barn, få andra nöja sig med att bereda sommarvistelse åt hvar 28:de. Och det kan, som vår ciceron på Barnens ö, folkskollärare Wassberg, anmärkte, vara ganska hårdt för ett barn som bor på fel sida om en gata. Ersättningsbarnen få emellertid under ett par veckors tid vistas ute på ön, och något är bättre än intet.

I dagarna sker uppbrott från ön, som kommer att ligga tom och tyst till nästa sommar. Ännu har man nämligen icke haft medel att realisera önskemålet om höstkolonier för de klenaste bland barnen.

Fyrahundra barn ha bott på Barnens ö i sommar och alla barn äro från sådana Stockholms hem, som icke äro i stånd att själfva bereda barnen någon landvistelse. Hvilken summa af barnglädje inneslutes icke i dessa siffror! Borde inte tanken därpå vara nog för att öppna deras händer, som något hafva att ge? Borde icke historien om Barnens ö göra Barnens dag nästa gång till en större framgång än någonsin förr? Eller, om vi nödvändigt behöfva egoistiska motiv för vår gifmildhet, låt oss minnas att allt hvad vi vilja att dessa barn en gång skola göra våra barn, det göre vi och dem!

E. W.

DROTTNING VICTORIA HAR MED ANledning af sin femtioårsdag uppvaktats af den svenska pressen landet rundt, och man får väl antaga, att det mesta, som därvid sagts, inspirerats af och mottagits med samma känslor af sympati. Men då man vill hylla en furstinna, torde det knappast vara rätta sättet att som en af våra i vanliga fall icke minst chauvinistiska tidningar visa en öfverdrifven blygsamhet å Sveriges vägnar inför dess drottning. På tal om kronprinsessan Victorias första år i Sverige, berättar tidningen ifråga, hur det då sades att kronprinsessan skulle haft svårt att förlika sig med de små förhållandena i sitt nya hemland, och antyder vidare, att denna svårighet nu skulle vara öfvervunnen. Med denna servila och naturligtvis oriktiga uttydning af den unga furstinnans känslolif, smickrar man icke markgreffinnan Victoria af Baden, men man förolämpar drottningen af Sverige. Vi svenskar tro, att det bör vara he-drande för hvilken furstinna som helst att bestiga Sveriges gamla kungatron, och vi ha det förtroende till drottningen att hon icke anser sig stiga ner i små förhållanden, när hon lämnar storhertigdömet Baden för konungariket Sverige. Så mycket mindre lämpligt att nu vid 50-årsdagen antyda att drottningen skulle ha försonat sig med sina ringa villkor!

DET ÄR EN VACKER MINNESSKRIFT, väl värd att beaktas, som 1911—1912 års elevkår vid Hagaberg i dagarne utgifvit om sin läromästare P. J. Rösiö och hans verksamhet. Utom en skildring af landbruksaposteln betydelsefulla gärning med fullständiga sak- och sifferuppgifter märkas bland mängden af illustrationer särskildt gruppbilder från flertalet af Rösiös öfver 200 kurser hela vårt land rundt. Men hvarför har man bland de uttalanden ur pressen vid Rösiö-jubileet den 5 jan. 1911, som i en bilaga meddelas, uteslutit en så afsevärd artikel som redaktör Alfred Stjärners uppsats i Idun nr 1 för samma år? När man ändå bottenskrapat ända ner hos de obetydligaste lokalblad och Säningsmän... Vi äro nog gissiga att tro oss ha utgrundat hemligheten, men gitta icke öka anekdotkretsen om store mäns små svagheter.

LITTERAR UTMÄRKELSE. DEN IN-bitna nattuggla, som i marginalen till Svenska Dagbladets allvarligt menade spalter då och då tillåtes upphäfva sitt lugubra u h u, har nu senast i ett sammanhang, hvars högre visdom vare det sibylliska husdjuret uteslutande förbehållen, jämställt vår utgifvare och redaktör med ingen mer eller mindre än Cervantes odödliga hidalgo. Vi annotera med nöje utmärkelsen och förstå så väl, hur en litterär vitalitet, som, utom i Iduns välkända frukter, djärfves manifesteras sig i "romaner på ända till tre delar med prolog", måste verka rent af enerverande fantastisk på den stackars solblinda nattsångaren hvars hela regisfer inneslutes i de två kusliga klagotonerna.

STOCKHOLMSK ARTIGHET. TVA unga damer promenerade nyligen på Jakobsgatan, som de på goda skäl omdöpte till "Doffernas gata". — Jag har så ondt i hufvudet, sade den ena. — Kära du, så tråkigt, svarade den andra, har du inget pulver? Hon hade knapp uttalat ordet, innan en yngling, som gått bakom, sträckte fram en hand mellan dem, och i handen hade han ett litet pulverpaket, som han erbjöd med en min af hjärtligt deltagande. Säg sedan, att stockholmarna äro stela och ohöfliga!

Gamla kläder.

Skiss af SOLEDAD.

EN RÖDA SOFFAN LÄG FULL af kläder: blusar, kjolar och klädningar.

Öfver taflan göt solen, den stora förgyllerskan en bred stråle af guld, hvilken kom den svarta sidenblusen att glänsa blank som "strömmens" vatten en afton om hösten, lät den vinröda klädesklädningens mjuka veck skifta i lysande purpur och den mörkblå promenadräkten i lifligt husarblått, samt förlänade en mild silfverglans åt den hvita, böljande sidenklädningen.

Endast inför den blå cheviotkjolen och de raniga viyellablusarna var solstrålen maktlös. Deras hvardaglighet var ohjälplig. Där de lågo bredvid högtidsdräkterna, förde de tanken på en fest, där några hvardagsklädda individer trängt sig in bland festsmäckade gäster. Och solglansen snarare skärpte än mildrade kontrasten.

Ågarinnan stod lutad öfver soffan och dess börda. Det var lördag, och hon slutade då sitt arbete så tidigt, att hon hade tillfälle ägna ett par af dagens timmar åt egna angelägenheter.

Klockan var half fyra. Skönt! Då skulle hon hinna se öfver sina kläder — gallra ut det, som skulle säljas, och hänga in det, som var användbart — före middagen. Hon hade föresatt sig, att det skulle ske i dag.

Hon tog upp den svarta sidenblusen med de infällda spetsmedaljongerna och synade den noga. Den var sönder efter säkerhetsnålen, hon brukade fästa den med bak, och tvärt öfver ena ärmen gick en refva både i spetsen och tyget. Den var oanvändbar, men kunde kanske säljas, om hon lagade den. Elegant såg den ut. Den hade klädt henne så bra.

Hon tänkte lägga den ifrån sig på en stol såsom utdömd, men tvekade, ångrade sig, satte sig i stället på stolen och höll med båda händer upp blusen framför sig. Det var ju i den han sett henne första gången! De hade träffats en afton, tillfälligtvis, hos en af hennes giffa väninnor. Han låg i Stockholm som medlem af en kommitté.

Hur alltsammans gått till förstod hon inte, men de hade träffats allt oftare och oftare — alldeles för ofta — tills han en afton, då han följde henne hem, slutit henne i sina armar och sagt, att hon var honom så ousägligt kär. Hon hade först blifvit förfärad — han var ju gift. Det hade hon aldrig tänkt på under de hastigt bortilande timmar de talat med hvarandra, bara njutit af hans sällskap, han skarpa intelligens, hans fina bildning, hans varma förståelse af allt mänskligt. Hon hade så föga anat, att deras ömsesidiga dragnig till hvarandra kunde vara kärlek, att hon aldrig en sekund undrat på, hvar det skulle leda, hur det skulle gå, när hans kommittéarbete tog slut och han reste hem.

Men när bekännelsen om hans kärlek som en flod af eld brusade in på henne, stod verkligheten klar som en blix! En ohygglig verklighet! Han var ju en annans! Hur skulle det bli? Hvad skulle hon göra? Hans glöddande kyssar brände hennes varma, skafvande läppar, men någon salighetens bäfvan kunde de ej framkalla hos henne. Snarare förskräckelse. Hon sökte stöta honom ifrån sig, kämpade för att komma lös, men han höll henne hårdt fast, medan hans mun mellan kyssarna hviskade heta, förledande, farliga ord i hennes öra. Dock, hon var döf. Hon slet sig lös och sökte halft vanmäktigt, efter ett stöd. Det gick rundt i hennes hufvud, hennes knän sviktade.

— Tänk på er hustru! fick hon fram.

— Ingrid, älskade, har jag skrämt dig? Stöt inte bort mig! Tag det inte så! Lugna dig, hör på mig! bad han.

Men hon ville inte höra. För henne stod det nu klart, att allt var slut. Aldrig kunde hon se honom mera, aldrig mera höra hans kära, manliga stämma utveckla hans klara, stolta tankar. Hon brast i gråt, grät hejdlöst, försvifadt, så öfvergifvet, att hon inte märkte, att han sakta lagt sin arm om hennes lif. Han talade åter; men mildt, lugnande, tröstefullt föll hans ord. Hon fick inte vara ledsen på honom, han hade inte kunnat tåga längre. Han älskade henne, och han kände, han visste, att hon älskade honom tillbaka. Han hade fått försaka så mycket i lifvet, hade längtat så efter lyckan, att han nu, när den fallit i hans sköte, ej vore sinnad att kasta bort den.

Han talade så ljufft, att han slutligen lyckades söfva hennes ångest till ro. De skilldes. Hon kom upp i sitt lilla ensliga rum, där hon sjönk ned på en stol. Hon grät, så att hennes hjärta kunde brista. Hur var det möjligt? En annans make älskade henne! Och hon? Hvarför grät hon? Det var ju så enkelt. Hon måste upphöra med besöken hos Björks på en tid. Sedan reste han ju, och då skulle allt bli som förut. Som förut... Nej! Det kunde aldrig mera bli som förut, det kände hon. Han hade kyssat henne, hållit henne i sina armar några ögonblick, och dessa korta sekunder hade varit nog för att klargöra för henne, att han hade rätt, ohyggligt rätt, då han sagt, att hon älskade honom. Det var ju det förfärliga! Hennes vilja stod till honom, men hennes oafvisliga plikt var att stöta honom bort. Hon, som alltid sökt bevara sig mot frestelser, som omöjligt kräde sanning och ärlighet af sig själf, och därför blef så bedröfvad, då andra brusto däri, hur var det nu med henne?

Hon gjorde en kraftansträngning, reste sig, gick fram och tände lampan på skrifbordet. Klockan var tolf. Hon måste gå till sängs, sofva och glömma. Morgondagen kräde henne, uthvilad och klar i tankar och hufvud, för arbetet. Hon hörde ej till dessa kvinnor, som i en bekväm länstol dagen efter få genomdrömma en innehållsmättad gårdagsupplevelser.

Mod, således! Pliktkänslan och viljan hade kufvat minst lika många hjärtan som kärleken.

När hon tog af sig den svarta sidenblusen, märkte hon, att ena ärmen fått en stor repa. Hur hade den uppstått? Säkert under den tyska striden där nere. Den gick tvärt öfver ärmen, gapande och rispig i kanterna. Den blef nog svår att laga...

Hon kunde ej låta bli att anställa en jämförelse mellan blusen och sig själf. Afven hon hade i kväll fått en repa, det kände hon. Skulle hon lyckas hela den? Svårt blef det i alla händelser, men hon måste, måste.

I det undangömda hörnet hade blusen hängt med sin stora gapande repa, som aldrig blifvit lagad — alldeles som det djupa sår hon själf hade fått den där aftonen.

Hennes teorier om plikt och heder hade smält som snö för kärlekens varma, allt bevingande sol. Den där aftonen i ensamheten hade hon varit så säker på sig själf, hade sett vägen ligga rak och utstakad framför sig. Och att hon hade kraft att gå den hade hon ej en sekund tviflat på. Men lika säker som hon var på sig själf, lika viss var han om sitt öfvertag. Det hade blifvit en kraftmätning, och i den kraftmätningen hade hon kommit till korta. Hon var ju kvinna, hon hade några ögonblick hvilat i hans famn, känt hans kyssar, hört hans

farliga ord. Han visste, att ingen kvinna, som älskar — hon må nu vara ren som den nyfallna snön, ärlig som sanningen och sträng som rättvisan — kan hvila i en mans famn och smaka hans kyssar, utan att bli bergtagen af kärleken. Kvinnan som älskar och inte flyr för kyssen, är förlorad. Före den är hvarje kvinna en Törnrosa, som soffer, lugn och lycklig i sin okunnighet, men i och med den har prinsen beseglat sin äganderätt.

Så ungefär tänkte Ingrid Holm, där hon satt med den spolerade blusen i knäet. Hon hade ärligt sökt gå undan. Lämnat hans bref obesvarade, varit kort i telefon vid hans fåta påringningar; men då han mött henne och gått med henne, hade han tydligt läst i hennes sätt, att allt detta skedde af yttre, icke af inre tvång. Hennes kind rodnade, hennes hand skälfdde, hennes ögon glänste fuktigt milda. Hon älskade, hon längtade — hon skulle bli hans!

Hon kunde inte motstå att gå, då hon fjorton dagar efter den ödesdigra aftonen blef bjuden till Björks på middag.

Där låg den mjuka hvita sidendräkten hon burit. Hon hade kommit fömligen sent, men hade ej känt sig generad under hälsningsdefileringen, ty spegeln hade sagt henne, att hon tog sig bra ut. Hvitt var ju hennes färg.

— Min vackra valkyria! hade han hvissat, då han omedelbart efter uppbrottet från middagsbordet kommit fram till henne. Hon blef varm och skälfvande af blicken, som beledsagade orden. Säkerheten svek henne. Hon borde nog inte ha kommit dit. Hvar skulle detta föra? Hon sökte emellertid visa sig situationen vuxen och parerade komplimangen en smula gäckande.

Men hon betogs af en känsla af beklämning, som ej ville lämna henne, fast hon sökte hänge sig åt stundens nöje i de glada, sorglösa gästernas sällskap. Hvarför hade hon gått dit? Hvarför slet hon sig inte lös ur denna spindelväf, som allt starkare och starkare snärjde henne? Ännu var det tid.

Ingrid greps af en häftig längtan att fara långt bort, att komma undan, sak samma hvar. Men hon måste le vid denna vilda idé. Sina 14 dagar skulle hon få först till sommaren; att tänka på ledighet denna årstid var en omöjlighet. Hvarför var hon så beroende? Gud! hvilket hån detta, med denna skimrande festdräkt! Sådana som hon borde aldrig gå klädda i annat än vardagsblus och kjol. Ack, ej ens i den dräkten gick man säker för anfall, det visste hon nog. Men de anfallande i den miljö voro af helt annat slag; det var så lätt att tillbakaslå dem. Slå? Ville hon slå nu? Nej, fly var det enda hon kunde göra.

Bort, ut, hem, innan någon märkte henne!

Men i dörren till nästa rum mötte hon värdinnan och honom. De hade just gjort upp en utflykt till dagen därpå, en söndag, och den måste hon vara med på. Hon tänkte förebära illamående, men när hon mötte hans blick, på en gång bedjande och befallande, föll hennes föresatser samman som korthus.

Sedan hade han ej vikit från hennes sida på hela aftonen, och hon hade ej heller önskat det. Lifvet var ju så kort, hvardagarna så grå och nuet så skönt. Hon måste fånga det, njuta af att vara ung, vacker och älskad. Hon, den obetydliga arbetsflickan, älskad af en sådan man! I söndagsolskenet skulle hon, likt sländan, lefva i dag och i morgon. Sedan var det åter grå hvardag, och då — hon kunde nu icke tänka sig några dagar utan honom. Men hvarför grumla stundens fröjd? Hon måste lära sig att taga lifvet som det kom, hade han sagt; det var med

lifvet som med vädret: man måste glädjas åt solskenet och taga de kulna dagarna med ro.

Den kvällen hade hon varit en lydig anammare af hans lefnadsvishet.

Hennes väsen hade liksom öppnat sig. Ett i sänder hade banden brustit, som hållit det slutet. Hon hade känt sig genomströmad af en dittills oanad känsla — en visshet om att kunna tillåta sig vara sig själf. Så måste det kännas, när blomknoppen vidgar sig under solens strålar.

När de båda sist af alla gästerna lämnade det Björkska hemmet, kände hon sig bara lycklig att få vara ensam med honom. Hennes själfransakan och själfanklagelser hade bortsopats af lyckokänslornas sommarvind.

Hur han sett på henne, då de foro ned i hissen! Hur hon önskat, att de skulle få fara så länge, länge...

Och sedan. — Ja, sedan hade det gått som det måste gå. Kärleken går aldrig tomhändt.

Hvad de veta litet, de, som döma! Så oerfarna de måste vara! Eller kanske döma de för att öfverskylla egna erfarenheter...

Det var heta, lifsmättade värveckor, som följt på den blå marsnatten, då hennes motstånd bröts. Om den mörkblå promenad-dräkten kunnat tala! Men det kunde den ju. De talade alla sitt värtaliga språk, dessa omhöljen, men ett språk, som endast hon, som burit dem, förstod.

Hon borrade hufvudet in mot det mjuka sidenfodret i den korta promenadkoftan och inandades doften af den mäktiga parfymen — hans älsklingsparfym. Kjolen var skrynklig och illa medfaren af färder i dåligt väder på obanade stigar. Säljas skulle den! Bort med allt, som minde henne om denna vår! Bort med sällskapsdräkterna. Aldrig mer skulle hon bära några, det kände hon. Drömmen var slut. Vaken var hon och såg sig med stirrande ögon omkring i det kalla, tomma lifvet.

Han, som gaf det färg och innehåll gick nu på sitt håll, bunden inom sin verksamhetskrets, och fullgjorde sin gärning. Det skulle också hon göra, hade han sagt vid afskedet. Och så skulle han skriva, lofvade han.

Först voro breffen fåta, långa, mättade af kärlek och saknad. Men småningom glesnade de, likt säden på en mark, som saknar näring, tills de alldeles upphörde. "En episod i mannens lif, men kvinnans hela tillvaro", sådan är ju kärleken. Hvarför skulle hon utgöra ett undantag? Hon skref ark fulla, men skickade aldrig af dem. Hon hade aldrig kunnat ta initiativ mot män. Och så var han ju en annans... Hon hade inte rättighet. Hon måste glömma! Bort med allt, som påminde om det förflutna!

Hon började hopsamla dräkterna, en efter annan på vänstra armen, först de enklare, sidenklänningen sist. Den berusande parfymdoften slog henne till mötes, omsvepte henne som med en atmosfär af det framfarna, det lyckliga, ljufva! Hennes hand strök smekande utefter den mjuka sidendräktens våder. I den hade hon varit allra lyckligast. Skulle hon afhända sig detta? Omöjligt.

Hon tryckte sin börda häftigt intill sig som i ett famntag, sjönk ned i soffan, drog ett djupt, långt andedrag och blef sittande, medan blicken förlorade sig i ett aflägsset fjärran.

"Nej, jag säljer dem aldrig! Det är ju det enda jag har kvar," sade hon halfhögt, medan stora fårar likt pärlor sakta sökte sig väg nedför hennes ansikte, föll och brusto mot det hvita sidenets blanka yta.

"BRUNNEN".

Skisser från en badort.
Af CARL SVENSON-GRANER.

DE JA! DOKTORNS ANSIKTE mulnade. Tänka sig, att de inte låtit undersöka sig eller varit här en enda gång. Det är en förolämpning mot mig som lä-

kare. Jag säger också direktören hvarenda dag. Framställ ett ultimatum till dem: antingen resa eller undersökning. Folk pratar —

— Lungsof, inföll fröken Hallman. Ja, både frun och dottern se så ut.

Nu hade fröken Hallman utträttat sitt ärende hos doktorn och nu skyndade hon att uppsöka kaptenskan Waern. Hon satt med fru Dahl under det stora trädet midt emot matsalen.

— Min bästa kaptenska, sade fröken Hallman. Ni vet, att det blir basar igen nu om måndag, få vi räkna på er.

— På mig, hycklade kaptenskan, på mig och med hvad? Ni vill väl inte ha mig att spela ungdom i någon pjäs?

— Nej, sade fröken Hallman, men ni skrifer så förljusande vers. Ni publicerar ju under signatur. Ja, jag har läst af dem, ljög fröken Hallman, och de voro verkligen förljusande.

— Har ni läst... hvem har sagt... signatur... Jag har aldrig i min dag hört, stammade kaptenskan Waern under ljuf förvirring.

Fröken Hallman, som fruktade en konfrontation med kaptenskans produktion, skyndade att tillägga:

— Nog skrifer kaptenskan prologen. Det bör ju ej vara så svårt för ett poetiskt sinne. Sommaren — det välgörande ändamålet — hälsans rosor och bleka kinder — ja, jag ger ju bara några linjer. Kaptenskan vet nog.

— Ja, jag skall bjuda till, sade hon långsamt.

Fröken Hallman skyndade i väg för att värfva fler förmågor och mer pengar.

— Tänk, att du kan skriva verser, sade fru Dahl beundrande. Det är väl svårt.

— Ånej, sade kaptenskan. Bara man kommer i tagen.

IV.

Det var ett styr och ett ställande vid "Brunnen" de närmaste dagarna. Fröken Hallman var outröttlig. Hon snurrade kring öfverallt hade ett råd här och ett där, lade beslag på folk och hade munnen i ordning, hvar hon for fram.

Basaren och teaterspelet voro allmänna samtalsämnet. Fröken West var osynlig i dessa dagar. Hon satt mest inne. För resten regnade det duktigt om dagarna. Men basarkommittén fällde inte modet. Blef vädret inte drägligt, fick man hålla sig inomhus.

Men så hände något, som med ens drog uppmärksamheten från basaren. Det utbröt differi i ett par hus, som voro belägna strax invid "Brunnen". Gästerna skrämdes upp. De som hade barn med sig gjorde sig i ordning för att resa. Några äldre damer gingo kring och samlade opinion för att basaren skulle inställas.

Men fröken Hallman arbetade med händer och fötter för att detta ej skulle lyckas. Och doktorn understödde henne. Efter middagen en dag reste han sig och höll ett litet anförande, hvari han påpekade, att differifallen voro utom "Brunnens" område, att de voro af godartad natur, att patienterna isolerats och att all fara för smittans spridning voro undanröjd.

— Hur vet doktorn det? sade docent Muhr i rätt hög ton, så att det hördes rundt ikring.

Och fröken West:

— Den här "Brunnen" är en riktig håla, en härd för febrar och sjukdomar. Sannerligen jag förstår hvarför jag rest hit. I dag flöt det rost i mitt nauheimerbar.

Direktören, en ljus, godsinnad karl, stod ute på verandan, då gästerna strömmade ut.

En efter annan stannade vid honom. Först en gammal dam:

— När får jag mattorna, jag fått lof om? Det drar från golvet så jag är stel. En sån sommar! Kan inte direktören låta mig få min post uppskickad då den kommer. Jag orkar inte med trappan.

Direktören svarade på frågorna i ordning. Damen troppade i väg. Då kom en ny.

— Jag måste ha en ny säng. Den jag har ger sig, så gud sig förbarme. Det är som den låge på sitt yttersta.

— Jo, det skall bli ny säng.

Nya klaganden kommo. En ville byta våning, för han kunde inte sofva i rum på andra våningen, andra kunde inte tåla sina grannar. De voro inte tysta om natten. Ungt folk ville inte bo öfver gammalt folk och gammalt folk inte under ungt. Somliga hade fått för stora rum, andra för små. Det var ett evigt klagomål, dag efter dag. Den blonde direktören stod med samma eviga förbindliga småleende. Erfarenheten hade lärt honom, att det var bäst.

Till sist kom det en äldre artistkvinna. Hon hade bara varit vid "Brunnen" några dar och redan förvånat alla genom sin originalitet.

— Jag vill tala med direktören enskildt, sade hon.

De gingo litet afsides.

— Jo, jag vill delge direktören min sista vilja, sade hon. Man vet ju aldrig, när man skall bort. Och om det skulle ske här vid badorten. Jag vill ha ekkista och...

Hon fortsatte nu ingående om hur det skulle ordnas för henne, om hon dog medan hon vistades vid "Brunnen".

Direktören strök sig öfver pannan, då han lämnade artistkvinnan och gick in på sitt kontor. Sannerligen fick inte en brunnsdirektör tillfälle att se människorna. De voro lika underliga som de voro många!

Nästa dag slog åskan ned. Fröken Hallman var isolerad på sina rum för observation. Hon hade fått något i halsen. Genast tog man ut, att ett par gubbar, som bodde i de differismittade husen, varit patienter hos fröken Hallman. Det var förstås differi, fast doktorn ej gaf besked. Prof hade likväl sändts till undersökning och nu väntade man svaret.

Hela "Brunnen" var i uppror. Doktorn sökte förgäfvat lugna sinnena. På direktörens kontor trängdes folk. Man hotade med att resa i massor, och det begärdes, att fröken Hallman skulle flyttas bort till en gård ett stycke från brunnsområdet.

Vid middagen var det fullt uppror. Det talades ej om annat. Tungorna gingo och händelsen utlades på hundra olika sätt.

Ute regnade det och fröken West satt vid sitt bord och ackompanjerade droppet med knackningar i golvet. Det var tydligt, att man väntade att något särskildt skulle ske. Ty man hade ej så brådt att äta sig genom rätterna. Man skenade ej i väg efter att ha svalt sista skeden af deserten. Man stannade och avaktade.

Doktorn reste sig. Han manade till lugn. Det var ej alls konstateradt, att fröken Hallman hade differi. Man borde väl åtminstone avakta resultatet af det prof, man sändt till Stockholm för undersökning. I

hvarje fall vore sjukdomen af synnerligen obetydlig karaktär. Bäst var lugn, lugn.

Det blef tyst en sekund, så steg ett stilla mummel genom salen. En stol skrapade. Docent Muhr hade rest sig:

— Det är på uppdrag af flere brunngäster jag tillåter mig taga herrskapets uppmärksamhet i anspråk, sade han. Brunngäster som ha små barn med sig. Alla anse vi det ytterst oförsvarligt, ifall folk, behäftade med smittosamma sjukdomar få uppehålla sig vid brunnsorten. Vi ha därför velat hemställa om ej det borde tagas i allvarligt öfvervägande, huruvida fröken Hallman ej borde föras bort från "Brunnen". Vi lägga ju ner våra pengar här för vår hälsas skull, men denna hotas ju af att differipatienter finnas i vår omedelbara närvaro.

Han väddjade med ögonen till gästerna i matsalen och det steg ett sorl af bifall efter hans ord.

Doktorn kastade en glirande blick bort mot docenten och sade halfhögt, att det fanns farligare smittosamma sjukdomar än differi, och att man ej var viss, om ej personer behäftade med dem funnos vid "Brunnen" midt ibland gästerna.

Det hjälpte inte. Stämningen var för docentens förslag och direktör och doktor förstodo, att detta måste bli verklighet. Alltså fick fröken Hallman under lifliga protester flytta ner till en gård en bit från "Brunnen".

Ett par dar efter var fröken Hallman åter fullt frisk, och doktorn och direktören ville, att hon skulle återinträda i sin praktik. Men gästerna knotade. Till sist anlände det prof, man afsändt för att vederbörligen undersökas. Utlåtandet innebar, att profvet verkligen innehållit baciller.

Under denna tid hade fröken Hallman lefvat i en stämning af djup misslynthet. Hennes rörliga och medelsamma natur saknade kontakten med andra människor. Sjuk hade hon egentligen inte varit. Nu var det ju också arbetet med basaren, som blifvit afbrutet, och fröken Hallman inbillade sig, att någon nöjestillställning kunde då inte alls gå af stapeln utan hennes hjälp. Hon hade därför avvakat utlåtandet från undersökningen med stor ifver.

Och så kom slaget. Då det verkligen blef klart, att fröken Hallman lidit af differi blef det åter krigsråd vid badorten. Det hölls hemliga sammankomster och slutligen uppvaktades direktören af en deputation, som frambar gästernas ultimatum. Och det löd, att finge fröken Hallman återvända till "Brunnen", så komme en hel del gäster att omedelbart resa sin väg.

Det var nu inget att göra åt saken. Fröken Hallman måste offras. Hon protesterade lifligt själf, men det hjälpte inte. Och till slut förstod hon, att hon måste resa. Detta faktum framkallade hennes lifliga förvåning. Hon hade nu under några år hvarenda sommar haft sin verksamhet vid "Brunnen". Hon tyckte, att hon var outhärlig där. Och nu skickade man i väg henne midt under brinnande säsong. Det öfvergick hennes fattningsförmåga. Hon reste också i väg under ett lifligt ogillande af "Brunnen" och lofvade heligt, att detta då var sista året, hon satte sin fot där.

Regnet forffor. Det silade ner, det hällde ner. Skogen stod alldeles svart. Vid hvarenda barr hängde rinnande droppar. Basaren fick flytta inomhus, och det blef ingen fart med den. Fröken West gick och log för sig själf. Regnet behagade henne näslan. Alla dessa människors besvikenhets stack inte så starkt af mot hennes eget lynne.

(Forts.)

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSORGSFULLASTE ARBETE.
PRIMA TYGER
— & TILLBEHÖR

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Gyllenhammar
Känner ni trötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost **GYLLENHAMMARS** pat. Hafregryn och Hafremjöl — tröttheten försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 1—7 SEPT. 1912.
SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med kex. Middag: Klar buljong med sparrisknopp; gös à la Soto Mayor med potatis; stekt hare med salader; melon.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; vildtpastej (rester från söndag) med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttgrotta med stufvad blomkål; soppa på enbär.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall köttgrotta med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tisdags-soppa; äggstruvor med sylt.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvade grönsaker; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkottletter med stufvade spritärter; hallon med mjölk.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; halstrull med potatis; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade bondböner; äggmjölk med skum och skorpor.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkottletter med pressad potatis; soppa på färska äpplen.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; kottletter af kalffärs med ärtor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt torsk med smör och ägg; gräddkaka med sylt.

RECEPT:

Gös à la Soto Mayor (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. gös, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 tsk. finhackad rödlök, saften af 1/2 citron, 2 msk. matolja.
Till panering och stekning: 1 1/2 dcl. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 2 msk. hvetemjöl (30 gr.), 2 hg. flöttyr.
Beredning: Gösen fjällas, rensas, ryggen skäres bort, dock så att hufvud och stjärt få sitta kvar. Gålarna och fenorna klipplas bort och fisken gnidas in med saltet och hvitpeppar, lägges på ett fat och beströms med löken. Citronsaften och matoljan blandas väl och hålles öfver fisken, som får ligga 2 tim., hvarunder den vändes 2 ggr; löken tages därefter noga bort. Saltet smältes i mjölken, fisken doppas däri och vändes i mjölet. Flöttyn upphettas i en liten långpanna, gösen lägges i, stekes vackert gulbrun på båda sidor och lägges på sugpapper, så att flöttyn får rinna af. Den upplägges på servett eller tärtpapper, garneras med stekt persilja och vackert skurna citronklyftor och serveras med champinjonsås samt pressad potatis.
Vildtpastej (f. 6 pers.). 1/2 kg. öfverblifven, skrapad fågel, 1 hg. späck, 3 ägg, 1 msk. mjöl (10 gr.), 3—4 dcl. tjock grädde, salt, socker, hvitpeppar.
Till formen: 1 1/2 msk. smör, 2 msk. finhackad tryffel.
Beredning: Den skrapade fågeln males tillsammans med späcket 5 ggr genom köttkvarn och stötes därefter med trästöt i stenmortel till en jämn och smidig färs. Äggulorna vispas med mjölet och grädden och denna blandning tillsättes matskedsvis i färsen, under det den arbetas omkr. 1 tim. Färsen afsmakas noga med kryddorna och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. En

timbalform smörjes med smör och beströms med finhackad tryffel, färsen hålles och kokas sakta i vattenbad omkr. 2 tim. Den stälpes upp på rundt fat, garneras med ärtor och brynt potatis och serveras med fågel- eller tryffelsås samt vinbärs-gelé.

Köttgrotta (f. 6 pers.). 1/2 kg. benfritt innanlår af ox, 150 gr. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 tsk. socker, 1 dcl. finstötta skorpor, 1 ägg, 1 äggula, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 1/2—3 dcl. grädde eller mjölk. Till bryning: 3/4 kg. flöttyr. Till kokning: 1 1/2 lit. efterbuljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, befrias från senor och hinnor, skäres i tärningar och drifves 7—8 ggr genom köttkvarn. Späcket skrapas och skäres i fina tärningar. Färsen blandas med kryddorna och späcket och arbetas kraftigt 1/2 tim., hvarefter skorparna, det uppvispade ägget, äggulan samt mjölet tillsätts och färsen arbetas ytterligare 1/2 tim.; under tiden påspådes grädden matskedsvis. Färsen pröfvas om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. Den formas därefter till 2 aflängt runda bullar, hvilka kokas i den heta flöttyn, tills de fått en vacker, brun färg. Färsarna lägges då i den kokande buljongen och få koka med slutet lock 1 tim. De upptagas, skäras i skivfor, garneras med persilja och serveras med grönsaker. Rester af köttgrotta skäras i tunna skivfor och serveras till smörgåsbordet.

Tisdags-soppa (f. 6 pers.). 30 gr. pärlgryn, 1 1/2 lit. fläsk- eller köttspad, 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1/2 lit. potatis, 1 purjolök, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 1/2 lit. mjölk, 2 dcl. tjockgrädde, salt, hvitpeppar, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Grynen sköljas, sätas på i det kokande spadet och få koka omkr. 1 1/2 tim. Rotsakerna och purjolöken ansas, skäras i strimlor och lägges i soppan. Potatisen skalas, skäres i tärningar och lägges i, hvarefter soppan får koka, tills rotsakerna äro mjuka. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken och grädden spådas på, soppan hålles i och får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och sist tillsättes persiljan. — Önskas soppan finare, uteslutes grynen och 2—3 äggulor vispas upp i soppskålen.

Äggstruvor (omkr. 18 st.). 2 ägg, 1 äggula, 70 gr. strösocker, 125 gr. mjöl, 1 1/2 dcl. tjock grädde. Till kokning: 1 kg. flöttyr.

Beredning: Äggen och sockret vispas med stälvisp 20 min., därefter tillsätts grädden samt mjölet, som bör vara siktadt, och smeten omröres väl. I en liten järnkastrull, ej vidare än ett tefat, upphettas flöttyn. På samma gång som flöttyn lägges i kastrullen, nedsättes strufjärnet däri för att värmas, annars fastnar ej smeten på järnet. När flöttyn är het, doppas järnet i smeten och hålles i den heta flöttyn, tills strufvan fått vacker, gulbrun färg, då den lossas med en späcknål och lägges upp och ned på sugpapper för att afrinna. Serveras varma och öfersockrade, om så önskas, till kaffe eller te eller som efterrätt med sylt eller kompot.

Kalkkottletter (f. 6 pers.). 9 kalkkottletter, 1 msk. salt (15 gr.), 1 tsk. hvitpeppar, 2 ägg, 3 dcl. finstötta skorpor, 5 msk. smör (1 hg.). Beredning: Kottletraden torkas med en duk, urviden i hett vatten. Kottletterna skäras ut, så att ett refben blir kvar i hvarje. Den yttre hinnan och ryggen putsas bort, köttet skrapas från spetsen af refbenet och dessa huggas jämna. Kottletterna bultas med en fuktig köttklubba, formas och gnidas in med en blandning af saltet och peppar. — Kanna stekas med eller utan panering. — Skola de paneras, doppas de i de uppvispade äggen och vändas i de stötta skorparna.

En stekpanna upphettas, smöret brynes lätt däri, kottletterna lägges i och stekas omkr. 7 min. på hvarje sida, eller tills de äro vackert bruna och möra. De lägges upp på varmt fat och det brynta smöret hålles öfver. — Om så önskas, trädes pappersmanschetter på benen. — Serveras med stekt potatis eller grönsaker. Äro kottletterna stora, kan en räkka för hvarje person och då minskas äfven de öfriga ingredienserna.

Stufvade bondböner (f. 6 pers.). 8 dcl. spritade böner, 8 små färska morötter, 8 dcl. vatten, 2 tsk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 dcl. bönspad, 3 dcl. mjölk, 2 tsk. socker (10 gr.), 3 tsk. hackad persilja.
Beredning: Groddarna borttagas; äro bönerna mycket utväxta, skalas de äfven. Morötterna sköljas, skrapas, sköljas änyo, torkas och skäras i skivfor eller tärningar. Vatt-net kokas upp med saltet, bönerna lägges och få koka omkr. 15 min., hvarefter morötterna tillsätts och grönsakerna få koka, tills de äro mjuka. Spadet afhålles och tillvaratages. Smör och mjöl fräsas 2 min., spadet och mjölken spådas på, och säsen får koka 5 min., bönerna lägges jämte persiljan, och stufningen afsmakas med sockret. Serveras med bräckt skinka eller stekt fläsk.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER Co.
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

BÄST ÄR
EKSTROMS JÄSTMJÖL
GÖTEBORGS KEM-TEKN.-FABRIK

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRODSBAGLARI
GÖTEBORGS SVT MÖJL.
Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant
Dr. G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Bäcksin's
Amerikanska Jästpulver.
Drygt — Billigt — Verkningsfullt.
Hvarje morgon nybakadt hvetebrod lika fort som kaffet kokar. (Se härom i hvarje burk innesluten bruksanvisning.) Säljes öfverallt.
• OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG •

Ett försök skall visa Eder att baljnitarna hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask à 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Modärna Möbler
i lager och på beställning. Tillskrif Göteborgs Slöjdmagasin, Göteborg, Kyrkogat. 30.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR
P. B. WILHELMSSON'S HVALDROTT
KRISTALL PATENT

Fyrtornets KAVIAR
Årets inläggning utkommen och utmärker sig för sin friska, aptitretande smak.
Se noga till att Ni får af märket "Fyrtornet".
Erkändt högsta kvalitét inom hela konservindustrien.

Husqvarna
Emaljerade GIFTFRJA GRYPOR
Äro de bästa och billigaste syltgrytorna, emaljerade med den hållbaraste emalj efter nyaste metoder. Äro absolut giftfria och säljas under garanti. Hvarje husmoder bör vid köp af grytor noga tillse, att de äro försedda med Husqvarnas fabriksmärke. Försäljas i alla väl sorterade järnaffärer.

Olika slags ättika.
Ättiksyra, äfven den renaste och bästa, kan endast meddela en rent sur smak och får därför i länder med lagstiftning mot falska uppgifter om varors ursprung och beskaffenhet icke säljas under namn af ättika eller matättika.
Vid framställning af matättika ur sprit bildas en del estrar och andra ämnen, som meddela ättikan och däri nedlagda grönsaker god arom och smak.
Begär vid inköp Eslöfs ättika. Sedan mer än 30 år är den erkänd af husmodrar som god matättika och den bästa inläggningsättika.

Skultunas Syltkittlar
af koppar, mässing och aluminium enligt alla husmodrars samstämmiga vittnesbörd **de bästa i marknaden.**
Obs! Ofvanstående fabriksmärke!
Till salu i väl sorterade järn- och bosättningsaffärer.
Prenumerera på Barngarderoben!

Schweizer Siden
tullfritt till bostaden
Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: Taffetas, Changeants, Façonnés, Crêpe de Chine, Duchesse, Ecossais, Eolienne, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern. Sammet och Plysch till klädningar och blusar o. s. v. såväl som blusar och rober med äkta Schweizer-broderier i batist, ylle, lärft och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S4 (Schweiz)
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoff.

Sejon

Dantar och Strumpor.

INREG. VARUMÄRKE

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

Gräddkaka (f. 6 pers.). 6 söt- och 3 bittermandlar eller 1/4 tsk. finrivet citronskal, 4 ägg, 4 msk. socker (60 gr.), 4 dcl. tjockt söt eller sur grädda, 50 gr. torrt hvetemjöl.

Till formen: 1/2 msk smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mandeln skällas och drifves genom mandelkvarn. Äggulorna röras med sockret 20 min. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres i äggmassan tillika med mandeln och mjölet, som bör vara siktadt. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan slås i smord och brödbeströdd form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 3/4 tim. Serveras genast med sylt.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 34.
BREFLÅDORNA.

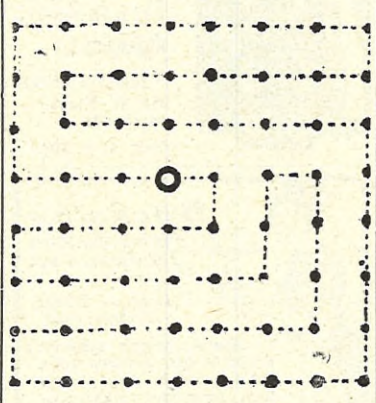
De svarta prickarna representera breflådor och cirkeln i midten post-

Fruktorkningsapparater

den af Dir. Lind vid Experimental-fältet förordade konstruktionen, användbara å vanlig kokspis för torkning af såväl bär och frukter som grönsaker, tillverkas af oss i tvenne storlekar. N:1 till Kr. 18:— och N:2 till Kr. 30:— pr st.

Hvilans Mek. Verkstads A.-B., KRISTIANSTAD.

huset. En brefbärande som skall tömma lådorna har att gå omkring 18 hörn enligt denna teckning. Kan han lägga sin väg så, att han får färre hörn att gå omkring?

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 8 sept. 1912. A kuvertet bör angivas pristävling n:r 34.

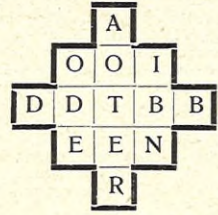
De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägere eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 30. LOGOGRYF.

Björken, hvaraf fås: öken, kör, örn, ek, rön, böjer, røj, kön, björn, en, nej, böner, Börje, Björn, ören, rö, nöje, ben, röken, krön, ren, ön, rek, köer, kören, Jörn, Er.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen: Första priset: Fru M. Valde, Stockholm. Andra priset: Fru Signe Agelin, Marianelund.

TIDSFÖRDRIF. BOKSTAFSDIAMANT.

1) Konsonant, 2) substantiv, 3) substantiv, 4) substantiv, 5) vokal.

Ordna bokstäverna så, att samma ord uppstå på både väg- och lodräta raderna.

Monno.

ZOOLOGISKA TRÄDGÅRDEN.

Direktören för en zoologisk trädgård blef tillfrågad af en liten gosse huru många fåglar och fyrfota djur han hade i sin trädgård. »Jag kan inte riktigt komma ihåg,» sade direktören, »huru många djuren äro, men jag vet

Väfskedar, Solf, Skyttlar
m. m. för hemsöjd.
John A. Thulin & Co Väfskedfabrik, NORRKÖPING. Riks 670.

Viadol
LAGLIGT SKYDDAD

VIADOL-TVÄLEN är genom sin ypperliga sammansättning af de finaste ingredienser en verklig skönhetsvärd.

En Husmoders stolthet är hennes tvätt Maskinen

utför en tvätt på 3 å 4 tim., hvartill eljest åtgär en hel dag. Kläderna komma icke i beröring med metall af något slag utan behandlas lika väl som vid försiktig handtvätt. Pris 35 kronor fraktfritt. Skrif i dag efter vår gratis utdelade broschyr och intyg af "Olga" m. f. **Fabriken Rurik, Karlshamn.**

KALMAR ÅNGKVARNS
OÖFVERTRÄFFADE HAFREGRYN

ALLA SNALLA BARN.

VÄLSMÅKADDE... NÄRANDE...

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

att det är 36 hufvuden och 100 fötter. Efter en stunds funderande hade gossen räknat ut antalet fåglar och fyrfota djur. Hur många var det af hvardera slaget?

INDISK GÅTA.

Indiern Bliaskara sade till sin älskade: »De 8 rubinerna, de 10 smaragderna och de 100 pärlorna i ditt halssmycke, min älskade, har jag köpt till dig för 3 lika stora belopp. Priset på en rubin, en smaragd och en pärla var 3 mindre än 50 guldstycken. Säg mig, om du kan, du hulda kvinna, priset på hvar och en.»

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 33
REBUSEN: Är ni ofvanför eller nedanför trappan?

Använd intet annat afföringsmedel än Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Johann Maria Farinas
Eau de Cologne med Kölnerdömen, frisk och af en oförläpelig finhet, erhålles lädvis och pr flaska till partipris vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsg., Sthlm. Lämplig present vid alla tillfällen. Prospekt franko.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BILDAD anspråkslös flicka erhåller plats att undervisa tvänne flickor, 10 och 7 år, i vanliga skolämnen samt musik. A. B. Nordström, handlande, Ljungskile.

LÄRARINNA önskas omkring 1:sta sept. att undervisa tvänne barn, 8 och 6 år. Kunnig i sömnad, barnkär, ålder ej under 25 år. Svar jämte foto. och lönepret. Hjelmared pr Alingsås.

ATT SKÖTA HUSHALLET önskas bildad, intelligent, medelålders flicka eller änka. Fröken S. Giöbel, Vadstena.

EN SNALL och snygg barnhusa får plats i läkarefamilj (1 barn). Foto. torde bifogas. Goda ref. fordras. Svar till Doktor Aug. Sandvall, Grängesberg.

BILDAD, anspråkslös flicka villig att utöfva alla en barnfrökens sysslor för en 9-årig gosse och en 6-årig flicka samt därefter kunnig att undervisa dem i vanliga skolämnen samt musik får plats på 2 år att i början af oktober medfölja vår familj till Alexandria, Egypten. Lön 50 kr. pr månad. Fria resor. Betyg, ref. och foto. torde snarast insändas till Konsulinnan Silfverhjelms, Hjo.

HUSHALLERSKA van vid att på egen hand sköta ett brukshushåll om 6-7 personer får plats nu 1 sept. om betyg samt uppgift om löneanspråk insändas till »R. N.», Hultebäck p. r.

BILDAD FLICKA af god familj, barnkär och något sykunnig, får genast plats i fin familj i Stockholms närmaste omgivning att hjälpa modern med barnens skötsel. Svar till Professorskan Söderbaum, Experimental-fältet.

ENKEL, bättre flicka, ej under 20 år, med goda rekom. erhåller plats som barn- och husjungfru i stad i Dalarna. Svar till »Ordning», Iduns exp. f. v. b.

ENKELT PRÄSTHEM på landet önskas i höst anspråkslös lärarinna att undervisa 2 barn, 13-11 år, i vanliga skolämnen, språk och något musik. Svar med betyg och uppgift om lönepret. till Fru M. Thyren, Långjum, Skaraborgs län.

PALINDROMEN: Tor—rot.
TENNSOLDATERNA: 58.
METAMORFOSEN: Små orsaker, stora verkningar.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:
Brännässla. Tyvärr omöjligt att spåra några »anlag» i hvad ni skrivit. G. R. W—g. Lämpar sig ej.
Kari Persper. Ni måtte ha dåligt samvete, när ni ber oss vara skonsamma, och det är sannerligen inte att undra på!

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
»Ordningssinne», Jönköping, kr. 2: 75 pr gång.
»A. L.», Renneslöf, kr. 2: — pr gång.
Likvid i postanvisning.

TIDAHOLMS FANTASI MÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär prisk. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

DIALON

Tusentals Professorer och Läkare rekommendera DIALON såsom det verksamaste o. angenämaste inströper för såväl små barn som vuxna; mot stark utdunstning, skoskaf, inflammation och rodnad i huden, vid brännsår, hudklåda, liggsår o. talrika hudsjukdomar. — Finnes å alla apotek. Engros Kronans Droghandel, Göteborg. Vasens Droghandel, Stockholm.

Djursholm.

Sveriges äldsta och bäst ordnade villastad.

Villabolaget ej ett affärsföretag i likhet med andra villastäder, utan äger kommunen aktiemajoriteten i villabolaget, hvarigenom villaägarna själfva bestämma riktlinjen för bolagets verksamhet. Kommunalskatt cirka hälften mot i Stockholm.

Samskola med dimissionsrätt, hvarigenom barnen kunna bo i sina hem på landet under hela uppväxttiden. Snabba kommunikationer.

Djursholms Aktiebolag, Djursholm.

EIT MEDELALDERS FRUNTIMMER som ämnar sig till Amerika för att där söka sin utkomst, kan erhålla plats att sköta enkelt landthet åt bildad, barnlös ankeman, som för närvarande vistas i Stockholm men återvänder i slutet af sept. Svar med foto. och betygsafskrifter jämte uppgift om ålder torde sändas till »Svensk-amerikan, 58 år, Tidningskontoret, Storg. 8, Sthlm.

EN ENKEL pålitlig och barnkär flicka, ej under 25 år får plats a egendom i närheten af Sthlm, att hjälpa till med värden af ett litet samt två större barn, helst något sykkning samt villig att vara husmor till verklig hjälp och nytta. Vana vid barn nödvändigt; lön 20—25. Svar med betyg och åldersuppgift märkt »1 Sept. 1912 L., Iduns exp.

GUVERNANTSPLATS. För att undervisa två unga pojkar i resp. 1 och 2 klassens kurser finnes plats nu genast. Betyg jämte foto. och löneanspråk torde insändas till Hjertstjög Glasbruk, Säfsjöström.

I LITEN engelsk familj önskas undervisningsvan guvernant att förbereda svenskstalande 10-års gosse för elementarskolan. Svar med betygsafskrift, foto. och lönepret. till »Värmland», Iduns exp.

PLATS PÅ ÖLAND finnes för en ung stadgad flicka såsom lärarinna till en 11-åring i 3-dje kl. kurs och musik. Svar med löneanspråk, betygsafskrifter och foto. till »Läsåret 1912—1913», Vickleyby p. r., Öland.

MASSÖS. Biträde af massös önskas under sept. månad, möjlig längre. Svar med pretentioner till »Hjälpehöfvande», Munkedal.

BARNFRÖKEN. En snäll och pålitlig bättre flicka, som kan åtaga sig värden om 2 barn om 5 år och 2 år, får god plats i disponentfamilj i Dalsland från 1 eller 24 okt. Lön 20 kr. pr månad. Någon kunnsighet i sömnad önskvärd. Svar med betygsafskrifter eller rekom. samt foto. till Fru E. Halling, Håverud, Uppered.

I MINDRE FAMILJ önskas en anspråkslös flicka, kunnig i enklare matlagning samt villig att jämte frun deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Svar åtföljdt af foto. och rekom. under adr. »Familjemedlem», Kvidinge p. r.

DUGLIG HUSHALLERSKA, som är fullt kompetent att med klokkhet och sparsamhet förestå ett landthushåll hos ankeman sökes. Svar med uppgift om ålder, löneanspråk och förut innehafda platser samt med foto. under adr. »H., Iduns exp.

LÄRARINNA, allvarligt sinnad, stadgad, skicklig undervisa i vanl. skolämnen, språk och musik får den 3 sept. plats hos stilla familj i Hall. skogsb. att undervisa 3 barn, 11, 10 och 8 år. Bra lön. Betyg sändes till Majoberg, Lia.

FÖR EN VÄRDINNA, kunnig i hvad ett landthushåll hörer finnes plats först i sept. Svar med betygsafskrifter och foto. torde sändas till »C. L., Forshed.

I PRÄSTGÅRD, norra Bohuslän, finnes 1 sept. plats för en enkel barnkär lärarinna, villig att undervisa 2 barn, ålder 7 och 8 år, samt för öfrigt vara husmodern till hjälp och sällskap. Snart svar med foto. och lönepret. torde sändas under adr. »Hem 1912», Skee.

BÄTTRE, anspråkslös flicka, kunnig i matlagning och husliga sysslor får plats som husmoders hjälp senast 1 okt. i prästgård, Stockholms närhet. Yngre jungfru finnes. Svar »18 kr. månaden», Iduns exp.

PROPER, ORDENTLIG FLICKA, med förmåga att på egen hand sköta en fyra års flicka samt kunnig i servering och sömnad, får genast god plats i familj om tre personer. Andra tjänare finnes. Svar med betyg, foto. och ref. till »Eva», Norrköping p. r.

FLICKA, kunnig i tyska eller engelska, helst något affärsvan, erhåller plats å kontor i större landortstad. Svar till »G. J., Iduns exp. f. v. b.

UNG bättre flicka erhåller plats som sällskap och hjälp hos en fröken som innehar juvelerareaffär i mindre stad i Skåne. Svar med foto. till Juvelerareaffären, Simrishamn.

BÄTTRE FLICKA, fullt kunnig i linnesömnad, såväl mättagning som tillklippning, erhåller plats i början af oktober. Foto., betygsafskrifter och lönepret. till »Linnesömnad», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD, enkel och anspråkslös flicka med hög för hushållsgöromål, kan fr. o. m. 1 okt. eller förr om så önskas, mot billig afgift blifva i tillfälle deltaga i skötsel af landthushåll i herrgård på landet. Hemmarvande dotter kommer att dela alla göromålen. Vidare genom bref märkt »Herrgård på landet», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

BILDAD DAM erhåller plats som huseföreståndarinna i mindre familj. Svar till »Huseföreståndarinna 1912», Nordiska Annonbyrå, Göteborg.

En snäll och duktig flicka erhåller plats genast, för husliga göromål hos familj i stad. Svar märkt »100», Iduns exp.

Som redaktionssekreterare sökes bildad dam som kan med ledig stil skriva text enl. uppslag, intervjuer etc. förelagda artiklar, sköta andra kontorsgöromål, korrespondens o. d. Sv. m. merituppgifter o. ref. t. »Tidskrift» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Guvernant önskas från 1 sept. att undervisa en flicka och en gosse, ålder 11 och 10 år. Svar med löneanspråk till »I. S., Iduns exp.

Till utlandet. I familj i Wien finnes plats för en frisk, verkligt förståndig och praktiskt svensk flicka, barnkär och helst van vid barn att ta hand om två flickor, 4—1½ år, (modern är svensk gymnastikdirektör). Språkkunnighet önskvärd. Svar snarast möjligt med foto. till F. Reinius, Västmannagatan 48, Stockholm.

Föreståndarinneplatsen för Spädbarnskrubban i Karlskrona är ledig i nästa okt. Närmare meddelar Doktorinnan Rudberg, Karlskrona.

Undervisningsvan lärarinna erhåller plats 1 sept. i enkel landtmannafamilj (Halland) för undervisning af 4 barn i ålder 11—8 år i vanliga skolämnen och språk. Betyg jämte lönepret. sändas under adr. Agården, Åtran.

En anspråkslös bättre flicka, som genomgått Barnavård, ej under 20 år, verkligt barnkär, erhåller plats som barnskötterska att sköta 2 barn i ålder 3 år och 5 månader. Svar, åtföljdt af betyg, foto. och lönepret. sändes under adr. Fru H. Bergman, Sollefteå.

Lärarinna. För villasamhälle, 15 minuters väg från Stockholm, önskas till hösten en seminariebildad lärarinna, som är villig att uppsätta en småskola och event. kindergården. Lärarinna får disponera fri bostad och skolkök, tillsammans tre rum och kök, jämte vedbränd, hvarjämte skolinnredning beställes efter lärarinnans önskan och få fritt disponeras. Betygsafskrifter samt rekom. jämte ansökan torde insändas till »S. D.,» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begär priskrant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE I STÖRRE stadshushåll eller herrgård önskar ung förfölad flicka plats med första att under en erfaren husmoders ledning lära husliga göromål. Villigt att betala. Svar till »September 1912», Sala p. r.

SJUTTON ÅRS FLICKA som i år utgått från 8-klassigt läroverk önskar plats i familj att läsa med barn och hjälpa till med lättare sysslor. Svar till »Z., Höganäs p. r.

SJUKGYMNAST som med goda betyg genomgått institut i Stockholm önskar plats i höst. Svar till »Gymnast», Lysekil p. r.

EN 16-årig flicka, som aflagt real-skoleexamen, önskar mot fritt vivre plats i bildad familj för att deltaga i hushållsgöromål. Vill anses som familjemedlem. Svar till »Platssökande», Piteå p. r.

EN 18-ÅRS FLICKA, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Svar till »18 år», Halmstad p. r.

PLATS som husmoders hjälp sökes af anspråkslös, pålitlig flicka, kunnig i sömnad, handarbeten samt alla i ett hem förefallande göromål. Svar med uppgift om lön under adr. »Norrländska A., Iduns exp.

UNG småskolelärarinna önskar anställning i familj att undervisa i vanliga skolämnen och därjämte vara husmoders verkliga hjälp. Svar till »Ingeborg», Hammenhög p. r.

UNDERVISNINGSVAN ung guvernant söker plats. Genomgått 8-kl. lärov. Goda bet. »C. C. 1912», Sömmen p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i liten familj, helst i Stockholm, att mot fritt vivre hjälpa till med alla husliga göromål. Svar till »Familjemedlem 23 år», Iduns exp. f. v. b.

EN 19-årig barnkär flicka söker plats som husmoders verkliga hjälp. Svar till »1 Sept.», Eksjö p. r.

23-ÅRIG NORRLÄNDSKA önskar plats i familj som sällskap och hjälp där jungfru finnes. Vidare upplysningar om svar sändes till »S. O., Iduns exp. f. v. b.

I GODT HEM på landet sökes plats af undervisningsvan, musikalisk lärarinna. Undervisar i skolämnen, språk, musik. Goda betyg. Svar »Barnavän», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

UNG BÄTTRE FLICKA önskar omkring den 15 sept. plats i liten treflig familj i Stockholm, helst där inga småbarn finnes, att mot fritt vivre deltaga i alla husliga göromål. Svar till »Familjemedlem 21», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

NORRLÄNDSKA önskar plats i godt hem, helst på större landtgd, för att deltaga i husliga sysslor. Kunnig i matlagning, något väfnad och har äfven vistats i Tyskland för språket. På lön västas mindre afseende. Önskar anses som familjemedl. Svar till »18 år», Iduns exp. f. v. b.

MOT FRITT VIVRE önskar 19 års flicka plats på större landtgd eller bruk i Norrland för att lära hushåll. Svar snarast möjligt till »Familjemedlem», Allm. Tidn.-kont., Gustaf Adolfs torg, Stockholm.

SOM hushållsfröken önskar bättre, anspråkslös flicka plats, helst i prästhus. Betyg finnes. Svar till »Sept.», Iduns exp. f. v. b.

23-ÅRS FLICKA, allvarlig, huslig, musikalisk, kunnig i sömnad (genomgått handarbetslär.-kurser) söker plats som huseföreståndarinna, som hjälp o. sällskap i hem eller som barnfröken. Goda ref. finnes. Benäget svar adr. »E. E., Karlskrona p. r.

FLICKA önskar plats 1 okt. i Stockholm att lära sig linnesömnad samt fortsätta efter lärotiden. Tacksam för svar till »1912», Iduns exp. f. v. b.

GUVERNANT, van och skicklig i att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik. »X., Fässberg, Malmö.

UNG, förfölad flicka, önskar till hösten komma till egendom eller herrgård att lära allt som till ett väl ordnad hem hörer. Svar till »Familjemedlem», Kristianstad p. r.

UNG, stark bättre flicka, önskar plats hos ensam dam eller i mindre familj. Betyg finns. Svar till »Huslig», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

EN medelålders änka önskar förestå ett skolhåll i mellersta Sverige. Svar till »Norrländska», Resele, Väster-norrlands län.

33-ÅRIG HUSJUNGFURU önskar i höst plats i liten fin familj. Svar med fördringar och lön till »D—u», Tomt 126, Sköfde.

UNG FLICKA önskar plats som husmoders hjälp och sällskap. Hemma i hushållsgöromål, kunnig i sömnad, villig undervisa yngre barn. Goda betyg fr. 8-kl. läroverk samt från föregående plats. »Sept. 1912», Uppsala p. r.

PLATS som värdinna eller som hjälp och sällskap i liten fam. önskas af medelålders fröken nu i höst. Svar till »E. C., Mariefred p. r.

18-ÅRIG ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats på större landtgd eller i naturskön trakt, såsom husmoders hjälp och sällskap. Familjemedlem. Svar till »E. A. L., Örebro p. r.

UNG bildad ex. sjukgymnast önskar plats i familj, hos ensam dam eller äldre herre. Svar till »Energisk», Iduns exp. f. v. b.

PRÄSTDOTTER söker plats hos ensam dam eller herre att på egen hand sköta hemmet eller ock som hjälp i mindre familj. Kunnig i sömnad. Lön efter öfverenskommelse. Svar till »S. A., Motala p. r.

ALLVARLIG, men gladynt flicka önskar plats från 1 okt. såsom ensamjungfru i liten familj. Har genomgått folkhögskola. Är kunnig i matlagning och sömnad. Lön samt att anses som familjemedlem önskas. Svar till »24 år A., Iduns exp. f. v. b.

20-ÅRIG, element. bild. bättre flicka, önskar plats i god fam. som husmoders hjälp. Något kunnig i blus och linnesömnad samt fin handarb. Van vid husliga sysslor. Någon lön önskas. Svar till »Okt. 1912», Örebro p. r.

KINDERGARTENLÄRARINNA som i år utexaminerats med goda betyg och som därjämte är kunnig i slöjd önskar till hösten anställning i skola eller hem. Svar till Box 33, Skara.

EN ung bättre flicka önskar plats nu genast eller 1 sept. på prästgård eller landtbruk, där jungfru finnes, att vara husmoders hjälp och sällskap. Har genomgått större hushållsskola med förstkl. betyg, linnesömnad och handarb. Fritt vivre och någon lön. Svar märkt »I. L.,» adr. kassör Lövgren, Väsky.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar plats i familj för kommande läsår, för att undervisa nybörjare. Goda rek. från förut innehafd plats kan förete. Svar inom 8 dagar till »Lärarinna», adr. Spannarp.

PRÄSTDOTTER, bildad, huslig, musikalisk önskar värdinneplats hos bildad ungherre eller ankeman. Svar till »Hösten 1912», Iduns exp. f. v. b.

EN 18 års flicka önskar plats till 1:sta nov. att som husmoders hjälp deltaga i allt inomhus förefallande göromål. Är tacksam för svar till »Familjemedlem», Malmköping p. r.

ENKEL folkskolläraredotter van vid inom ett hem förekommande sysslor, önskar plats att vara husmodern till verklig hjälp. Kunnig i handarbeten. Lön önskas. Mycket tacksam för svar till »Glad 19-åring», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

KAMMARJUNGFURU önskar plats så fort som möjligt. Önskar få följa med på resor. Svar till »Kammarjungfru», Strängnäs p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i fin familj som husa eller att hjälpa husmodern förestå hemmet. Svar till »Bättre flicka», Strängnäs p. r.

MEDELALDERS VÄRLÄNDSKA af god familj, musikalisk och med vana att sköta ett hem, önskar blifva värdinna hos respektabel ankling med eller utan barn. Goda rekom. Svar till »W. 1912», Iduns exp. f. v. b.

20-ÅRIG FLICKA med afg.-betyg från 8-kl. läroverk önskar plats som hjälp och sällskap i familj i Stockholm den 1 okt. Erfaren i handarbeten och husliga sysslor. Musikalisk. Svar till »Skånska L., Iduns exp. f. v. b.

PLATS i bättre familj sökes af 26 års flicka. Kunnig i matlagning samt handarbete. Godt betyg från föregående plats. Svar till »D. 1912», Dångebo.

TYVANNE UNGA FLICKOR af fin familj önska till hösten plats, helst tillsammans, i stad, bruksambåll eller herrgård. Kunniga och vanda att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål, äfven med tillsyn af barn. Svar till »K—y, T—r», Hjelteby, Bohuslän.

GOD LANDTBRUKAREDOTTER önskar plats den första nov. som hjälp och sällskap i bättre familj, där jungfru finnes. Är kunnig i enklare matlagning och handarbete. samt villig och van att deltaga i förekommande göromål. Svar emottages tacksamt märkt »Familjemedlem», Spjutsbygd p. r.

HUSHALLERSKA, 28 år, önskar till hösten plats på landtgd; är fullt kunnig att på egen hand förestå hushåll. Rekom. finnes. Svar till »Pålitlig», Kiosken, Rönneholmsvägen, Malmö.

EN 18 års flicka önskar nu till den 15:de okt. mot fritt vivre komma till bättre familj som familjemedlem för att gå frun tillhanda och lära sig de första grunderna för ett bättre hems skötande. Ref. uppges. Svar till »E. G. T., Dufed p. r.

Fritt vivre. Ung bildad tyska söker plats i god svensk familj för att meddela undervisning i tyska och piano åt unga flickor eller gossar eller som sällskapsdam. Torde betraktas som medlem i familjen. »H. B. 1912», Vasagatan postkontor, Göteborg.

Kindergartenlärarinna, detta är utexam. från Margareta-skolans Kindergarten s. m. önskar plats i fam. vid bruk eller större herrgård (gärna utomlands) att sysselsätta och taga vård om ett par små barn, ej öfver 6 år. Vara frun till hjälp och sällskap. Familjemedlem. Ref. gifvas och önskas. Svar med uppgift om lön m. m. till »24 år», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig trädgårdsmästare med 8 års praktik i in- och utlandet, intresserad och pålitlig, kan förete bästa rekommendationer och betyg fr. skola, handels- och privatträdgårdar, önskar plats där växthus finnes — gärna privat utomlands eventuellt såsom trädgårdslärarinna. Svar märkt »Intresserad», Göteborg 7, p. r.

Ung, bättre flicka önskar i medio af sept. komma som sällskap och hjälp i god familj i Berlin eller dess närhet, för att öfva sig i tyska språket och hjälpa till med hvad som förekommer i ett finare hem. Svar till »Skånska 1912», Sv. Telegrambyrå, Malmö, f. v. b.

INACKORDERING i stilla hem, vackert beläget vid skog och sjö 5 min. väg från Öxnered järnvägsstation mottagas på längre eller kortare tid. Bästa ref. Frk M. Svenson, Mansjö, Öxnered.

INACKORDERING för 1 eller 2 skolbarn kan erhållas för längre eller kortare tid på småländska högl. Undervisning i vanliga skolämnen ev. musik. Moderligt vård. Pris 40 kr. pr mån. Svar märkt »Inackordering», Iduns exp. f. v. b.

GOD inackordering fås i lugnt och godt hem på landet invid Enköping. Ref. önskas och lämnas. Svar till »Fru X., Enköping p. r.

ENGLAND. Fint bildad familj, London, mottager 1 å 2 unga flickor. Närmare genom Fröken Trozelli, Björnäs, Aby.

HUSHÅLLSSKOLA och PENSION för unga flickor i frisk vacker trakt nära Köpenhamn. Ny halfårskurs börjar d. 3 maj. Frammande språk talas; undervisning meddelas af infödda lärare. Omsorgsfull vård. Pris 85 kr. i månaden. Referenser: fröken Kerstin Hesselgren, Norrlandsq. 17, Stockholm. Program sändas. Fru Stamer, Skovvej 7, Gentofte, Danmark.

18 ÅRS FLICKA af god familj önskar till hösten inackordera sig i ordningsfullt bättre hem på landet — gärna prästgård — där utbildning i husliga göromål samt något undervisning i vanliga skolämnen och språk, kan erhållas. Svar märkt »G., Örebro Dagblad, Örebro.

INACK. För två unga damer med tillfälle till öfning i franska och engelska. Fru L. N., Vallhallavägen 43.

FÖR ung flicka, som ämnar besöka hushållsskola, eller för medelålders bildad dam finnes i Strängnäs ett trefligt rum. Vidare upplysningar Fru J. Serrell, Allm. tel. 95.

NORDTYSKLAND. Fin tysk fam. med lifligt umgänge mottager en ung svenska i inack. Ref. gifvas och önskas. Svar till »Nordtyskland», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

INACKORDERING i ett godt enkelt hem på landet önskas för en 16-årig flicka som genomgått 5 kl. i samskola. God omvårdnad och tillfälle att tillsammans med jämnåriga få förkofra sig i tyska jämte några andra skolämnen, handarbete och hushåll. Ref. önskas och gifvas. Svar med upplysningar och pris sändas till Fru Ester Starcke, Lappfjärd, Finland.

ATT LÄSA 2:dra klassens kurs i vinter tillsammans med 2 egna barn i åldern 10—12 år sökes en gosse och en flicka vid samma ålder, snälla och väluppfostrade. Bästa ref. Moderligt vård och tillsyn. Billigt pris. Svar till »Prästgård i Småland», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I GODT och vänligt hem å naturskön egendom vid skog och sjö på smål. högländat finnes tillfälle till inack. för längre eller kortare tid. Nära stad och järnväg. Piano. Rikst. Varma och kalla bad, godt bord, moderat pris. Svar till »Godt hem», Hult p. r., Småland.

GOD inackordering erhålles för längre eller kortare tid i större prästgård i norra Småland med bekväma kommunikationer. Svar till Prästgården, Säbydal.

HUSHÅLLSSKOLA och Pensionat för unga flickor på vackert bel. egendom ½ tim. järnväg till Berlin i bild. tysk fam., frun svenska. Undervisn. i svensk matlagning, hönsköttel, språk, musik o. s. v. Facklärarin. i hem. Bästa svenska ref. Fru Zesch, »Neue Ziegelei», Königswusterhausen.

ANGENAM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks. i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreståndarinns ledning mottagas hushållslever såväl i enklare som finare matlagning, som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Ropley, 11 Thurlow Road, Hampstead, London N. W.

EN å två inackorderingar mottagas i prästgård i Västergötland. Svar till »Prästgård», Iduns exp. f. v. b.

Inackordering med ensamt rum för en ung flicka kan erhållas hos Fru Maria Plg.-Gyllenbaga, Artillerigat. 24 III. Allm. tel. 222 23.

I prästgård på landet kan en flicka få god inackordering och undervisning i de vanliga skolämnen (2:dra klassens kurs) tillsammans med egen 10-årig dotter. Svar före den 1 sept. till Kyrkoherde P. O. Södergren, adr. Västanfors.

Å SMEDSOB välkända Pensionat, Aspeboda, Dalarna, några trefliga rum lediga nu genast. Rikst. 876 a, Falun.

MALIN LISSEL.

En begäfvadlös af god familj önskas som kamrat till vår dotter, hvilken denna vinter skall undervisas i 1:sta kl. kurs jämte musik. Ref. fordras och gifvas. Svar under adr. Agronom Carl Rogh, Gunnboda, Östanå. Rikst. tel. Björnhufvud N:o 2.

Schweiz! Waldheim, Bern. Pension för unga flickor (16—20 år). Vackert belägen i en härlig park. Franska och tyska talaspråk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- och sommarsport. Resor företagas till Italien och sommaren tillbringas i Alperna. Ref. och prospekt erhållas genom Herr och fru Olson, Arvika och fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

Töchterpensionat von Frau R. Cramer, Hannover, Iflandstr. 26 I, bietet jungen Damen angenehmes Heim. I:a in- und ausländische Referenzen.

Till höstterminen kan bästa inack. erhållas för skolgång nära flera af våra bästa skolor å Östern. De bästa ref. Svar märkt »Aug. 1912», Iduns exp.

Tillfälle finnes för äldre dam eller herre som önskar inackordering i ett verkligt godt hem i Sthlm på Östern där bästa hjälp och omvårdnad kan påräknas om så behöves. Om så önskas kan egna möbler få medtagas. Stort, trefligt rum med stor garderob. Bästa ref. Svar märkt »Hemtefornad», Iduns exp.

PRAKTISK HUSHÅLLSKURS. I särdeles godt, friskt och vackert beläget hem i Stockholms närhet, där egen ungdom finnes och endast 2 å 3 elever mottagas, blir plats ledig efter 1:sta sept. för en ung, bildad flicka, som vill lära sig blifva en duglig och förständig husmor. Finaste rek. från ett 20-tal föregående elever. Ange nämt hemlif och moderlig omvårdnad. Pris 100 kr. pr månad. Svar till »Erfaren husmor», Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

Billig och lärorik hushållskurs, 1 okt.—1 dec. Grundlig undervisning i matlagning, bak, slakt m. m. samt väfning. Mycket ungdom. Glad och trefligt hemlif. Begär prospekt. Fru Ida Palmgren, Bogsten, Bettina.

Aft hyra i Norrtelje, För herre eller dam, som är i behof af hvila och luftombyte, finnes en välmöbl. dublett eller enkelrum med centralt, vackert läge, nu genast eller 1:sta okt. Goda, billiga lefnadsomkostnader. Härlig luft, goda bad. Tågförb. med Sthlm 3 ggr. dagligen. Skriftliga svar till »Treflig bostad», Norrt. Tidn. exp. f. v. b. eller Rikst. Telef. Norrtelje 134.

BROSTJUK, ung dam, som ämnar tillbringa vintern vid kurort i Italien, önskar sällskap. Svar till »Okt. 1912», Linköping p. r.

Konungariket Sachsen.
Technikum Mittweida
 Rektor: Professor A. Holst.
 Högre tekniskt Lärverk för elektro- och maskinteknik. Skilda avdelningar för ingenjörer, tekniker och verkstätere. Elektrot- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder. 86:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid **Sydsvenska Gymnastik-Institutet.** Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. **Kapten J. Thulia, LUND.**

Vid **Professor Unmans Institut** börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i **Massage och Sjukgymnastik.** Begär prospekt. Brunkebergsgat. 9, Stockholm.

Vid **Göteborgs Gymn. Institut,** Göteborgs Arkader, Göteborg, börjar 10 okt. fullständig utbildningskurs i **Massage och Sjukgymnastik** (för damer och herrar). Begär prospekt.

Professor Cederschiöld behandlar med **egna massagemetoder:** Mag-, Tarm-, Reumatiska- och Nerv-åkommor m. m. Näs-svalkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefvaregatan 22, Stockholm.

Svenska Härnättsimporten, Stockholm, Va. Stort prof (åakta) mot 45 öre i frim.

En moder handlar oförsvarligt om hon ej lär barnen att använda **EAU DE QUININE** från **Ed. Pinaud, 18** Place Vendôme, Paris.

Oatine - Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga svärta naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Äkta endast i hvid burk med grönt lock The Oatine Co., London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Norring, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Ryntinkturer (Majorskan Edmann, Varberg) Borttager rynkor och pormasker. Har en underbar förmåga att föryngra och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig. Anses vara det yppersta medel i sitt slag. Pris 3:25. Förmästa Parfymaffärer.

Mélanogéne, Oïquemare - färgar hår, skägg och ögonbryn - håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i **Franska Parfymmagasinet,** 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare.

Ferrin
 Apoteket Lejonet, Malmö.
 Finnes äfven i form af **Tabletter.**
 Fås på apoteken.

Plastik- & Dansinstitut för barn och vuxna öppnas å Hotell Continental d. 12 sept. Kursen omfattar 8 mån. med 1 lektion i veckan. Lektions-tid: *torsdagar*; för barn kl. 6-8, för vuxna kl. 8-10 e. m. Pris 100 kr. Anmälningar hvarje dag kl. 1-3, 6-7 e. m. pr A. T. 202 37.
Allan Gullberg. Fru Josefina Gullberg.
 Balcettmästarinna.

I **Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult,** emottages anmälningar till höstkursen, som börjar den 15 september och fortgår i tre månader. Elever emottages äfven på kortare tid om plats finnes ledig. **Obs!** Facklärarinnor. Elever förberedes för inträde i Fackskolan. Därjämte meddelas undervisning i **Språk, Musik, Sång, Målning, Väfna, Sömnad och Handarbeten.** Referenser af föräldrar till från skolan utgångna elever. Utförligt prospekt och upplysningar erhållas ifrån såväl Thysehus Byrå, Grefthuregatan 1, Stockholm, Allm. Tel. 8939, som från skolan, adress **Villa Hult, Kneippbadet, Tel. Norrköping 758.**

Benninge Hemskola, adr. Strengnäs. 9:de kursen börjar i aug. 1912. Grundlig husmoderskurs med matlagning, väfning, sömnad, inkokningar m. m. 3 skickliga lärarinnor. Härligt läge på landet nära staden. Glad o. friskt hemlif. **Obs!** Andrad studieplan. Vidare upplysningar o. prospekt m. m. enl. öfvenskrifna adress. Tel. Strengnäs Allm. 50, Riks. 57.

Nobynäs Hushållsskola. Kurs fr. 1 sept. till 15 dec. och fr. 20 jan. till 1 juni. Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** härligt läge nära sjö och skog å småländska höglandet. Grundlig undervisning i hushåll, väfna, handarbeten m. m. meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Vål inredda rum och hushållslokaler. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 5.

Husmodersskolan Hemmet börjar höstterm. d. 16 sept. Grundlig o. praktisk undervisn. Utm. referenser. Prospekt g:m **Fru Anna Gyllenspetz, f. von Holten, Drottningg. 67, Stockholm.**

Birgitta-Skolans kurser i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetsömm och Knypling börja åter 15 sept. **Regeringsgatan 19-21.** Prospekt på begäran. Föreståndarinnor: **Elisabeth Glantzberg. Emmy Kylander.**

Olga Schultheis' Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor å Fogelsta gård (invid Bornsjön) mottager högst sexton unga flickor endast på helt arbetsår. (1 sept.-20 dec., 20 jan.-1 juni). Pris för kurs 1,000 kr. Nästa kurs börjar d. 1 sept. 1912. Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad och hemmets vård. Dessutom lämnas undervisning i väfning, slätväfna och konstväfna samt väfvars uppsättning. Föreläsningvis meddelas undervisning i psykologi, hälso- och sjukvårdslära, födoämneslära, hemmets bokföring och väfnadsteori. Prospekt och närmare upplysningar genom skolans föreståndarinna **Fröken Olga Schultheis, adr. Fogelsta, Tumba. Rikstel. Tumba 114.**

Praktiska hemkurser. (BRUMMERSKA SKOLAN, Stockholm). Utbildningskurs i matlagning och öfriga praktiska hemsysslor, afsedd för unga flickor öfver skolåldern, omfattar matlagning, tvätt, möbelpolering och lackering, enklare tapetserararbeten, modern linnesömnad utan träckling samt väfnad. Matlagningskursen omfattar två terminer med 4 dagars arbetstid i veckan, öfriga kurser omkring 60 timmar. Alla ämnen valfria. Prospekt och närmare upplysningar i Brummerska skolan, Johannesg. 18. Mottagningstid under augusti månad onsdagar och fredagar kl. 12-2. **EUG. STEINMETZ**

Ruth Källanders Husmodersskola, Strandgatan 15, Uppsala, börjar sin andra termin den 2 sept. 1912. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagning, bakning, konservering, uppköp af matvaror, bokföring för hushållet samt sjukvård för hemmet. Prospekt på begäran. **Ruth Källander, ex. skolkökslärarinna.**

Fröbel-Institutet i Norrköping Institutets uppfostrarinnekurser som omfatta A. Utbildning för kindergården, B. för uppfostrarinnekallet i hemmet, börja d. 17 sept. kl. 1 e. m. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnorna **Ellen och Maria Moberg.**

Palmgrenska Samskolan. Grundad 1876. Förberedande klasser, Realskola och Gymnasium å bägge linjerna. Rätt att anställa student- och realskoleexamen. Årsredogörelse sändes och förfrågningar besvaras under adress: Palmgrenska Samskolan, Stockholm. **Carl Nordblad. J. S. Hedström.**

Örebro Kindergartenseminarium. Silvermedalj å utställningen i Örebro 1912. Ettårig, teor. prakt. kurs för utbildandet av ledarinnor och lärarinnor i Kindergården, hem-, barnkrubbor, barnhem m. m. Ny kurs begynner 18 sept. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan Fröken Maria Kjellmark, Örebro, Oskarsparken 7.

Elsa Philips Husmodersskola, Karlavägen 1 A, Stockholm, börjar sin 9:de termin för bildade unga flickor den 16 sept. 1912. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. o. närmare upplysn. på begäran. **ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr. Tel. Ö. 1310.**

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk Nya Elementarskolan för flickor, 29 Kommendörsgatan, Stockholm, invid Cirkusplan. Småskola (äfven gossar). Elementarskola med normalskolekompetens. Gymnasium med dimissionsrätt. Anmälningar kunna ske skriftligen. **Anna Ahlström, fil. d.r.**

Stockholms Borgarskolas Handelslinje. Kommunalunderstödt, fullständigt handelsläroverk. Års- och terminskurser. Central, tidsenligt inredd lokal i huset nr 17 och 9 Birger Jarls torg. **Specialkurser för elever med realskolebildning** eller motsvarande förkunskaper. Moderata afgifter. Kostnadsfri platsförmedling. Ex. af skolstyrelsens senaste årsredogörelse samt handelslinjens arbetsordning och lärokurser utlämnas gratis i hvarje större bokhandel i huvudstaden. Anmälningar mottagas **hvarje helgfri dag kl. 11 f. m.-2 e. m.** å skolans rektorsexpedition, huset no 13 Brunnsgatan, 2 tr. upp. **Telef.: Allm. 55 31. Riks. 82 11.** Stockholm i augusti 1912. **Undervisningsrådet.**

Kristinehamns Praktiska Skola (Grundad 1878.) Sveriges största, mest mångsidiga och erkänt bästa praktiska läroanstalt för män och kvinnor. Tio olika fackavdelningar. Förbereder till realskoleexamen m. m. Stor tidvinst. Nya kurser börja 1 aug., 1 sept., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Över 7,000 elever bevilstat skolan. Nybyggd lokal med härligt läge. Årets prosp. sändes mot dubbelt porto. Riks. 115. **Carl Pehrson.**

Ingenjör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landtmätare och Arkitekter. (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Elfgårdens Sjuk- och Hviloherm. (Dalarna) adress Djurås (Stockholm-Insjön). Medicinsk, dietetisk och kirurgisk behandling förträdesvis för Mag-, Tarmsjukdomar samt kvinnosjukdomar. Härligt läge vid Dalälven. Nutida bekvämligheter. Priser pr dag: Enkelrum kr. 7.50-10. Deladt rum kr. 5.50, 6.50. Prospekt sändas på begäran och förfrågningar besvaras af **Sjukhemmets läkare Doktor Gertrud Gussander, Elfgården, Djurås.**

Adresser å Hotell, Pensionat, Hvilo- och Sjukhem öfver hela landet. Se Kvinnligt yrkesregister 1912. Erhålles å registrets expedition, Regeringsg. 65, samt i bokladorna. Pris 1 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Kindergården. Höstterminen börjar den 20 sept. Ny-anmälningar mottagas Bergsgatan 20, 4 tr., Sthlm. Allm. tel. Kungsh. 22 92. **ELSA KARLSON,** exam. Kindergartenslärarinna.

Specialaffär för **SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER** m. m. Rikt profsortiment till landsorten. **Broderi-Affären,** 9 Kommendörsgatan 9.

Professor Metchnikoffs nya läkemedel Lactobacilline-glycogéne-tabletter

innehålla det bekanta yoghurtfermentet samt ett nytt ferment, glycobacter, med förmågan att upplösa starkelsehaltiga ämnen. Lactobacilline-glycogéne befordrar sålunda i hög grad matsmältningsprocessen. Säljes från **Apoteket Lejonet, Malmö.**

verksamt mot **RAMIN REUMATISM** Till salu i apotek och kemikalieaffärer. **Raminfabriken, Esjöf. Rikst. 91.**

Anteckna vår adress. Det lönsar sig utmärkt att begära vårt pris vid behof af: **FRUKT -Skåp. -Hyllor. -Stall. -Stegar.**

Potatisförvaringskistor. Strykbräden, Armstrykbräden, Tvättbräden, Stegar, Trappstolar, Blomstärstall, Trädgårds-, Balkong- och Verandamöbler. **Rönneådalens Aktiebolag,** adr. Stockamöllan. Telefon 5.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. är en enkel sak för hvem som helst med Ripolin. 84 färgtoner. Torkar fort med en porcellinsliknande glans. Otroligt hållbar. En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Deposition Kapitalräkning 4 1/2 % Sparkasseränta 4 % Köpmannabanken Arsenalsgatan 9.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket **"WELLWOVEN"** Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikatet ouppnådt i fråga om såväl utförande, styrka, kvalitet som pris. Tillhandahålles af de flesta första klass klädesaffärer, samt engrosister inom landet i Cheviot, Foulé, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och klädsamma färgerna djupsvalt, höglätt och modernt grått. Begär alltid fabrikatet "Wellwoven" hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet. En varas goda beskaffenhet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer följa **Iduns Hjälpreda och Iduns Ungdomstidning.**

Annonsera i Idun!